Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 119 (5069). | ШИНАРДИ, 5 октябрь, 1971 шу. | Мах 2 кап. | Газет арадувл 1923 шера денз

ЭФФЕКТИВНО ДОАЛ ДЕ БОАХАМА, ХЬАЬКЪАЛЦА КХЕТАБЕ

ГIана тIехьа тIа боаккхаш, хадданза, тIаргIертта боаржабу вай парте, цун Центральни Комитета КПСС XXIV-ча съезда решенеш кхоачашъяра, цо оттаяь дIахо а мохк экономически, социально-политически, духовни дегIабоалабара Iалаьмате йоккха программа кхоачашъяра шеррей цхьан хIамана тIаберзабаьи боа организаторски а идейно-кхетама а болх. Керттера теркам тIабохийташ да боахам хьалбара а социалистически производство дегIайоалаяра лакхача темпай, цун эффективность лакхъяра, Iилма-технически прогресс сихъяра, къахьегама овсарле лакхъяра ларда тIа халкъа вахара материальни культурни боарам лаьхбара а дехкараш.

В. И. Ленина васкеташ кхоачаш а деш, парте хадданза белгалдоах керда, доккхий, чоалхане дехкараш кхоачашдеча духхьал къаьнарча опытах кхоачамбаь Iе йиш ца хилар, дIаяхача хана из мелла дика накъаьнна яле а, хадданза дIахьалхашка аха дезаш хилар, дикагIа болх бе Iомадала дезаш, вай хано дIадехарашка хьежжа тIаргIертта керда формаши методаши карарзае езаш хилар.

Къаьстта боккха лоархIам болаш да дукха ха йоаццаш парте Центральни Комитето тIаийца «Социалистически яхь вIаштIехьйоаьккхилга тоададарахи» «Къахьегамхошта экономически знанеш дикагIа яларахи» дола сопамаш. Цу принципиально лоархIамерча, вIаши дувзаденна долча политически документаш тIа дегIа а кхагIа, хьаьдда отта а ю парте XXIV-ча съезда идейши указанеши, цо оттадаь дехкараш, къестаду уж кхоачашдара гIулакхаш. Цар тIа дийнна хьахул съездо дIадехача эггара керттерачарех цаI — боахамен кхетам баларей болу цхьана, цIенхаштта а хьаьдда а Iалашбар, из да берригача партийни паччахьалкхени балха толам балара хиланза даргдоаца хьал.

Парте ше дер ду коммунизм халкъа хьашташта цо ший низаца хьалъеш йола общество хилара тIера. Из деш коммунизм хьалъяра новкъа дIахьалхашка ме довл, обществана хьалхашка латта дехкараш чоалхане ме дера субъективни фактора — миллионаш болча наха хIама кхоллаш, цхьая хIамана тIаберзабаь беча балха лоархIам лакхлу. «Керда исторически дехкар доккхагIа ме хул, бехктоккхамегIа ме хул дуккагIа хила беза уж дехкараш кхоачашдара шоаш дакъалаца юкъеоза миллионаш бола нах», — яьхад В. И. Ленина.

Вай экономикен культурей дIахо а лакхъе лерхIаш къахьегамхой творчески хьинар мамогга лакхлар, цар идейно-теоретически профессиональни боарам лакхбер, царна коммунистически нравственноста принципий уйлаш кхетам балар — из да керттера, юкъара, парте Центральни Комитета решенех доаллаш дар.

Дуккхача наьха энтузиазм, советски наьха дийна творчество эггара къаьгагIен уйла тIаозаргйолаши гучайоал вай мехка дерригача халкъа гIулакх а хинна дIаэтта социалистически яхь шерра яржарца. Из хила а хиннай, йолаш а я, йоах ЦК решене тIа, дуккхача наьха творчески инициатива дегIайоалаяра, социалистически коллективизм хьахилара низ бола средство. Яхь массаза а хиннай производительни низаш лакхдара, общественни отношенеш эргаяьха тоаяра, къахьегамхошта кхетам балара, уж производствана доал де юкъеозара эффективни метод.

Яхьа опыт, чулоацам, яхь вIаштIехьъяккхара формаш массе оаш Iорахьара анализ яь оттаяь йола дукхача коллективаша дIадоладаь маьхера патриотически гIулакхаш хьаллаьца бола, промышленносте, юрта боахаме, бахача наха гIулакх деча яхь лоаттаерий инициатива дегIайоалаяра керттера гIулакхаши лостамаши къоастадаь бола КПСС ЦК соцам кхоачашбара тIехьара болх шерра боаржабу партийни, советски, боахама органаца, профсоюзаша, комсомоло. Дукхаза тIа хул яхьа юкъе дакъа лоацарий мугIараш, халкъа инициативас хьаю цун керда эффективни формаш. Къахьегамхоша хьинар долашагIа дакъалоац дехкараш увттадеча, уж кхоачашдара тIехьа тIахьожам лоаттабеча, эргаювлаш тоалу къахьегама хьинара стимулироване система, материальни стимулаш айхагIа бIашагIа тох тIа-тIа дуккагIа езагIа а лоархIамегIа а хулаш йолча моральничарца. ШерагIа дIаккхайкаю яхь.

ХIанзарча хьалашка яхьа керттера декхар да къахьегама овсарле, общественни производства эффективность лакхъяра къахьегамхой мамогга оарцагIбахар. Iилма-технически прогресс сихъяра гIулакха тIехь дуккхача наьха хьинар лакхде деза. ХIара коллективе хIама творчески лахара, технически Iилман консерватизм а хIама дегIа ца доагIаш сеца латтар а ца лара хьал оттаде гIорта деза, хьинаре хьаллаца деза кердалар, къахьегамца коммунистически гIулакх хилара тIехьара болам.

Къахьегамхой творчески хьинар хьахилийтара боккха лоархIам болаш а тIа-тIа шерагIа яржаш йола коммунистически къахьегама школаш. Политически дешар, дешабагIараштa кхетам балар органически дувза деза царна дикагIа йола производствени опыт Iомаярца, хьадда доала дехкараш эффективно кхоачашде Iомабарца — иштта ба цу школай керттера лостам.

Къахьегамхошта луш йола экономически образовани тоаярах болча ЦК соцам тIа белгалдоаккх коммунизм хьалъяра хIанзарча этапе цун Iилма-технически прогресса лакхача темпаши, производства экономике хувцалача дикача хувцамашца, къахьегама характерца хадданза лакхлу кадраш, дуккха бола къахьегамхой экономически кийчбра дIадехараш. Уж кийчбелга хIанз боахама доал дара, Iилма боарам лакхбара, къахьегамхой инициатива, производствана доал дара дола цар хьинар лакхдара, халкъа боахама планаш кхоачашъяра лоархIме хьал да. Толамца болх бара цунна гIаккхувш хиларал, из бе чIоаггIа безам хиларал совгIа бокъонца знанеш йолаш, эггара хьалха экономически знанеш а йолаш, хила деза.

Кадрашта, дуккхача къахьегамхошта экономически образовани ялара боккха лоархIам а беш, КПСС ЦК-ас союзни республикай компартей ЦК-аш, парте крайкомаш, обкомаш, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК, министерстваш, ведомстваш, предприятей, объединеней, совхозий, колхозий партийни организацеши кулгалхойи дехкарийла баьб из болх овлангара тоабара дола гIулакхаш де. Хьалхле лелаеча кадрайн халкъа боахама специалистийн а хIаьта иштта дуккхача къахьегамхой а хьадда дола гIулакхаш иштта партийни органий, ведомствай, общественни организацей, кепайоазон, телевидене, радио дехкараш а оттадаьд.

Из соцам кхоачашбара хьалхара гIа баьккхаб хIанзе а. Тайп-тайпарча категореех болча къахьегамхошта дешар хьехара формаш къестаю, преподавателаш хорж. Экономически образоване ларде оттаю XXIV-ча съездо оттаяь парте экономически политика, общество экономически дегIаахара закономерносташ, боахам лелабара ленински принципаши методаши, лоархIаме да къахьегамхошта дешар хьехилга предприятешкара беррига экономически болх вIаштIехьбаьккхарца айхха дуввар, боахам лелабара боарам лакхбара, пятилетка заданеш толамца кхоачашъяра гIо дергдолаш хилийтар. Берригача экономически пропаганде къахьегама коллективай балха организационно-технически оагIув меттел боахам лелабара социально-политически опыт а кIоаргга гучаккха еза, производствени дехкараш кхоачашдарца хIара боахлочун паччахьалкхен гIулакх хургдолаш хIама де деза, къахьегамчей общественни рузкъамей коммунистически гIулакх хургдолаш, планаши дехкараши кхоачашдара бехктоккхам хилара, боахама доал ца дари дисциплина толхаяри лоарг ца хилара уйла хургйолаш кхетам бала беза.

Съезд хинначул тIехьагIа Центральни Комитето тIаийца решенеш коммунизм хьалъяра керда дехкараш кхоачашдара тIехьа лоаттабеча къовсаме партей халкъен доккхий творчески низаш дизза тIадахийтара лаьрхIа йIаьхкхача ханара практически гIулакхаш дара оттаяь цаI йола система я. Уж решенеш кхоачашъяро дIадех партийни комитеташей юкъханцарча организацешей хIара денна теркам тIабахийтар, боккха организаторски болх бар. Укхаза йиш яц шорттига хила а, сихвала а, упрощенчество лелае а. Юкъара тIахьехамаш ца а деш, долаш дола кхоачамбоацараши дийнна гIалаташи дIадахар дола цхьа частни гIулакхаш а ца лелалеш хьалхашка оттадаь дехкараш кхоачашдара хьадда а цхьан хIамана тIаберзабаь а болх бе беза.

ЛертIа ларх Iа йиш яц ЦК-ас яьча указанешка хьежжа яхь вIаштIехьъяккхара практика бокъонца йовзара а из эргаяьккха тоаелга хьадда хьаэцара а метта юкъарча хабарашца кхоачамбаь Iар, хIанз а формализми ца эша парадности лелаеш хилар. Ледара дIадоах дикагIйола опыт йовзарен дIайоаржаярен балха тIа доала кхоачамбоацараш. Производствои къахьегами вIаштIехьбаккхара прогрессивни методаш цу е вскх предприятера ара ца йоалаш нийслу каст-каста. ХIаьта, масала, сенна эшаш да цхьайолча дикка дуккача моттигашка беррига къахьегамхой, царех цхьабараш дешара кхыча формашка чуэза болладе а, экономически дешара юкъеозар. Цхьацца йолча моттигашка лоархIам бац предприяте башхалоний, къахьегамхой тайп-тайпарча категорий хьаштий, кийчбенна пропагандисташ хилара, хиланза ярийоацача материальни базан. Массанахьа а бахийтац боагIаш бола теркам тIа 1972 — 1973 дешара шера экономически образовани шерра йоаржаяра кийчо яра.

Партийни комитетий дехкар да цу лоархIамерча гIулакхаца кампанейски хIама хетаргдоацаш паччахьалкхени боахамен органаш, общественни организацеш, предприятей кулгалхой дIаккхетабар, КПСС ЦК решенеш кхоачашъяра хьакъехьара болх планагIа, дика уйла яь, вIашагIтеха белга Iалашдар.

Шерра торонаш йолаш я юкъхьанцара парторганизацеш. Администраце балха тIахьожам лоаттабара бокъонах нийса пайда а эцаш, коммунистий авангардни лоархIам хилар Iалаш а деш, массово-политически балха боарам лакх а беш, царна мсгаргда дуккхача наьха хьинар дIахо а дегIадоаладара дуккха хIама де, хIаьта из де уж дехкарийла а я.

Къахьегамца яхь вIаштIехьйоаккхача, экономически образовани луча коммунистически гIулакх хургдолаш къахьегамхошта кхетам балара боккха лоархIам ба кулгалхой. «Вай хьалхле лелаеча кадрай балха тIехь эггара боккхагIа лоархIам бола моттиг дIалоац организацен наха кхетам баларой, — аьннад Л. И. Брежнева. Нагахь санна кулгалхо единоначале бокъонаш йолаш вале а, дукхьала цхьан приказа низагIа дог тийша Iе йиш яц цун. Ший бахьан доацаш дац боахамен кхетам баларен балха органически бувзам хиланза баргбоацаш хилар хадданза вай парте белгалдоаккхилга.

Цо дIадех шоаш тIаийча экономически административни решенеех кхетам балара хьахуларий кулгал деча болхлоша хадданза уйла елга!».

Боахама кулгалхой дехкарийла ба лакха овсарле йолаш къахьегара, хIара болхлочо ший говзал, знанеш, навыкаш, ховш дар дизза гучадаккха эша хиланза даргдоаца организационно-техническии экономически хьалаш хьахийта.

Къахьегамхой творчески хьинар лакхдеча, Iилма-технически прогресса темпаш сихъеча, производствои управлени вIаштIехьйоаккхилга эргадаьккха тоадеча болх вIаштIехьа а боаккхаш, массаза лоархIам бе беза деша политически оагIон. Дика ховш мадий, боахама механизмо нийса болх беш хиларо коллективе дог айдеши гIулакхацарен хьал оттаделга. Из кхетадеш а да: наха бIаргагу шоаш хIама де гIерташ хиларах, шоай къахьегамах дика рузкъа хьахулаш хилар, цунах халкъа беркат доалаш хилар. ХIаьта уйла а ца еш яьча решенеша, хIаман уйла йоацаш, сагота воацаш хиларо, боахама доал ца даро, консерватизмо, къахьегамхой инициативан нийса доагIаш долча хьаштийн теркам ца баро миссел дог эккхийтац, безам бохабац наьха.

Миллионаш бола советски нах мохк экономически социально-политически дегIабоала бара парте съездо оттаяь ленински программа кхоачашъе болабеннаб дог гIоздаьнна. Из программа кхоачашъярах вай Даьхено коммунизмага бодача новкъа боаккха боккха гIа хургба, дунен аренарча низий юкъмоттиге социализманен социальни прогрессан болча пайлана карагIдаьнна доккха гIулакх хургда.

Вай парте планаш реальни долча лоархIамаш тIа, мехка хьаштий, ресурсай, тороний хьаштий лоархIам тIа оттаяь я. Уж кхоачашъяр вайх хIара сага къахьегамах, тIаргIертта хIама де гIерташ хиларахи ховш хиларахи, организованностах, дисциплинах тийша да. Партии халкъи бIубенна хьеж кхоаненга, КПСС XXIV-ча съезда исторически решенеш толамца кхоачашъяра шоай низаш оарцагIдоах.

(Укх шера 30 сентябре арадаьннача «Правда» передовая).

КРАСНОДАРСКИ КРАЙ. Ленинградски района Ленина цIерагIча колхоза шоллагIча шурийтоварни ферма коллектив краснодарски хьайбаш леладерашта юкъе къахьегама лакха культура йолаш хилара тIехьа юхьиг дIайолаяьр я.

БархIлагIча пятилетка шура яккхара план ферма ханал хьалха кхоачашийр. Укх шера бархI бетта кхоабача 400 Iаттах хIаранегара яьккха шура 3250 килограмм хилар.

Доахан дукха шура луш хилара бух чIоагIа доакъарий база я: Iан замалахь хьайбашта юае кхоачамхилал люцерна йол, концентраташ, минеральни хIамаш юкъе а йолаш моша доакъар массаза а ханнахьа кийчду. Ферме ший ханнахьа чакхйоах зоотехнически ветеринарни мероприятеш, эггара продуктивнегIа долча деттача доахах Iул дебадара боккха болх бу.

Дукха терко ю халача балхашта механизаци яра. Доакъар дуллилга а помещенеш цIенъелга а механизаци яь да, доахана Iа доаккхаргдолча помещенешка а уж лоаттадеча моттигашка а автопоилкаш оттаяь; бож беттара «Даугава-200» яха агрегати, холодильни установкеи, шурийна пастеризаци яра кечали оттаяьй цига.

СУРТА ТIА: ферма зоотехник В. В. Мороз къопача доаркашца къамаьл деш ва.

Е. ШУЛЕПОВА сурт. ТАСС фотохроника.

СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА СИЙНА

Яхь шерагIа яржаш латт

Октябра дезача цIей сийна къахьегама вахте эттача «Сунжанефть» НГДУ мехкдаьттахоша шерра социалистически яхь йоаржаяьй пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра. Цу яхье хьалхара моттиг яьккхай цхьоалагIча районни инженерно-технологически служба коллективо. Итт эзар тонни мехкдаьттеи ши миллион кубически метр гази яьккхай цо. Укх шера цига болх бе йолаялийтай мехкаьтта кIеж теха йиъ скважина, планагIа болх бе йолаялийта езаш хиннар кхоъ мара йоацача.

Социалистически яхь вIаштIехьъяккхарах бола КПСС ЦК Соцам дог раьза хинна хьал а лаьца хьинаре къахьегаш я мастераш И. А. Павлов, Н. П. Летников керте латта бригадаш. Шоай новкъосташта хьоккам а телаш белгалбаьнна дика къахьег Щеча Байракха орден лелаеча воккхагIволча оператора М. Ваделова, И. Дашкевича, А. Махнычева, кхыбараша.

* * *

Пятилетка хьалхарча шера дика къахьег республикерча мехкдаьтта тохкараша. Чоалханерча геологически хьалашка 7 эзар метр бурув а тохаш, ийс бетта планал совгIа 500 метр бурув техад цар. Социалистически яхье хьалха латт бурувдетта мастер И. А. Ситникова керте латта бригада. ХIанадехьа дукха хIама ца эшаш итт бетта план кхоачашъяьй цо.

М. МОИСЕЕВ.

БАЛХАШ СИХДЕННАД

«Алханчуртский» совхоза кхоалагIча отделене агронома Куоев Владимира доккхал а деш кулг дIахьувкх.

— Хьажал, гой шоана мишта кийчдаьд лаьтта, яхаш. Цхьаккха нувх, йоархI йий кхай тIа. МадоаггIара кIоарга даьд оахам — 25 сантиметр. Эггара дикагIдола, хержа фу да оаха дIадувр.

Да а дар из дика фу. — Аппараташка Iочудоассаде сеяльщикаша галеш хьадаьстача бIаргагуш да дошув санна дола мукха фу. Ши агрегат я ялат дIадувш. ХIара агрегатаца кхо сеялка я. Царех хIаране тIа саг эш. Бакъда Iумарен Iалиханен шинне лелаю уж.

— ШIаьхха дагадеха буйташ оаха мукх дIа Хутиев Даудаген Ахриев Мурадаген. Уж цIена болх беш нах ба йоах отделене агронома. Хьалхара шу дац механизатор Хутиев ялат дIадувш вола, цул кIезигагIа яц опыт Ахриева а. Цо болх бу бархI шу да, дика толамаш а доах. Ахриев болх беш хинначa кхай тIара хIара гектара тIара 26 центнер мукх баьлар, хIаьта план 16 центнер мара яцар.

Михо дом гIоттабаьб, трактор оагIора хьайзар. Сеяльщик Тамбиев чIоагIа хьож мугIараш нийса дий. Трактористага дIахьокх цо кулг лостадарца машен мишта яхийта еза.

Каст-каста нийслу сошникаш йицлуш. Бакъда Мовлад виллаш, «Стоп» аьнна хоам бу. Агрегат сиха юхасоц. Мовлад чехка кIенйий воал сошникаш, новкъосташта гIо де а кхув цун. Тата деллар моторо — нийсса лаьтта дувш фийгаш.

— Ялат дIадера бокъонца вола мастер ва Мовлад — иштта оал Мовладах отделене. Цо дIадийна ялат лерттIа хургхилара шек вала а везац.

Фу хиннад? — Алхоев Iумара кулг хьалъайдир. Ахриев Мурада юхасоцаю ший агрегат. Сеялка цхьа хIама тедхад. Инструмент хьаэц Мурада. «Ма аьттув балац укхаза — йоах цо Iумараген Iалиханаген. — ТIехьадиса а тарлу.

— ХIама дергдац, тоаергья вай.

ЦхьоаггIа дIаэтта гIулакх дир цар. Массехк минута тоаяь баьлар. ТIа а хайна, трактор йолаялийтар Мурада. Кастта тIехьакхийра из Дауда. Шаккхе а агрегат гаьна яьлар — аIамига хет уж.

ХIара денна, тахан санна, тIаргIертта болх бу механизатораша — йоах Куоев Владимира — норма 22 гектар долча 30 гектар ялат дIадув цар, болх дика а беш. 15 октябрь тIаккхоачаш тха отделене ялат дIадийна даргда.

М. ДАСКИЕВ,
МалгIабика района «Ленинское знамя» газета болхло.

ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Сийлахь-боккхача Октябра 54 шу дузача денна къахьегама совгIат кийчдара къовсам лоаттабеча Грозненски «Электроприбор» завода коллективо дика къахьегама толамаш доах укх шера. Йис бетта планал совгIа цо реализаци яьй бIаь эзар сома маьхерча продукцена. Планал совгIа продукцена реализаци ярах, арахецача продукцега дIабода мах лохбарах укх шера паччахьалкхенна планал совгIа 80 эзар сом пайда баьб. ХIанзлехьа шера план кхоачашъяь дукха болхлой ба цига. Царна юкъе ва расточник А. Беленский, токарь М. Костоев, слесарь В. Пехтишев, шлифовщик А. Тупиков, кхыбараш.

М. ГОЛЬДЕНБЕРГ.

СУХАЛБЕ ЯЛАТ ДIАДЕРА

ХIанз республика берригача районашка дIаде доладаьд гурахь дув ялат. Хургболча хьувкъама лард йоллаш механизатораш дехкарийла ба дерригa ялат дика кийчдаьча лаьтта агротехнически лоацача хана дIаде. Юртбоахама из лоархIаме болх чакхбоаккхаш теркам тIа ца бохийташ дита йиш йолаш хIама дац лаьтта, фу кийчдар, ялат дIадер, из дIадувш кхыдола балхаш дика дар — из дерригa а лоархIаме да.

Ткъаь ворхIлагIча сентябре республике гIолла дIадийнад 32,3 эзар гектар, е планагIа дIаде дезачох 31 процент. Гурахь дув ялат дIадера балхаш къаьстта дика вIаштIехьдаьхад Надтеречни района къахьегамхоша. ПланагIа дIаде дезачох 59 процент ялат дIадийнад цар. Царел дукха тIехьабисабац МалгIабика района механизатораш а. Гурахь дув ялат дIадера план 49 процент кхоачашъяьй цар.

Лакхе йийцача районашца нийсдича гурахь дув ялат дIадера план кхоачашъе дукха тIехьабисаб Грозненски, Сунженски, Шаьла районий механизатораш. Масала, Грозненски районе планагIа 36,9 эзар гектара тIа дIаде дезача, 6917 гектара тIа мара дIадийнадац гурахь дув ялат. ХIаьта Сунженски районе планагIа дIаде дезачох пхи дакъа мара дац дIадийнар.

ХIанз гурахь дув ялат дIадера дикагIа йола агротехнически ха я. Цудухьа республика берригача механизатораша низ тIабахийта беза цу ханах бизза пайда эцара.

1971 шера 27 сентябре ялата лаьрхIа гурахь дув ялаташ дIадера йола

СВОДКА

Районаш	Ялат дIадер (план проценташа)
1. Ачхой-Мартана	35
2. Ведана	43
3. Грозненски	19
4. Гудермесски	35
5. МалгIабика	49
6. Надтеречни	59
7. Наьсарен	29
8. Наурски	41
9. Ножай-Юрта	47
10. Советски	36
11. Сунженски	21
12. Урус-Мартана	2
13. Шаьла	26
14. Шелковской	32
Республике гIолла	31
ДIадахача шера 28 сентябре хиннар	30
МСХ колхозашкеи совхозашкеи	28
«Скотопром» совхозашка	52
«Грозвино» объединене	50
«Консервплодоовощ» объединене	22

ПОЛИТДЕШАРА КЕРДА ШУ ДIАДОЛАДЕННАД

ЗАНЯТЕШ ДИКА ЧАКХЪЯЬЛАР

«Грозненский шурий» совхозе партийни просвещене сетера занятий хьалхарча дийнахь дика чакхъяьлар. Парткоме вIашагIъеллай марксизма-ленинизма лардий кхо школа. Дешара общественни формаех совхозе укх шера болх беш я бIаь гаргга саг чувоагIа коммунистически къахьегама школа. «Юрта боахама экономика» яхача халкъа университета факультет (кулгалхо совхоза директор Д. П. Шаго) я кхалнаха популярни знанеш луш йола школа.

Партийни просвещене сете хержа пропагандисташ совхоза специалисташта юкъера хержаб. Уж массена а лакхера образовани йолаши парткомо чIоагIбаьи ба.

Партпросвера хьалхара занятий лакхача идейно-политически боараме чакхъяьлар. Дика чакхъяьлар занятеш пхелагIча дешара шерара марксизма-ленинизма лардий школашка а (пропагандист М. И. Кудрявцев), кхоалагIча дешара шерарча школе а, (пропагандист А. Э. Мусаев). Иштта дика чакхъяьлар занятий Iилман коммунизма лардаш Iомаеш йолча семинарски группе а (пропагандист М. И. Четвериков).

В. ЕВДОКИМОВ.

КПСС Грозненски райкома инструктор.

* * *

ЛАКХАЧА ПОЛИТИЧЕСКИ БОАРАМЕ

ЦхьоалагIча октябре политически цIей хилар — Наьсарерча коммунисташа, парте боацараша дIадоладир шоай политически дешара шу.

Дукха къахьийгар КПСС райкома, хIаьта берригача партийни организацеша цунна кийчо еш. Пропагандистий семинараш, совещанеш, собранеш хилар из гIулакх дувцаш. Iалашдир деша литература. Юкъера а дешара шу дIадоладалале ши ди хьалха районa пропагандистий йоккхача собране итог йир яьча кийчой, хьалхашка латта дехкараш цIаьккха а белгалдаьхар.

Цудухьа массайолча партийни организацешка лакхача политически боараме дIадоладелар дешар.

Дуккха ханал хьалха гулбелар № 432 йолча ПМК семинарски группа ладувгIараш. 12 саг ва уж. Шийтте а институташ яьха ба. ЦаI ца воагIаш висанзар.

Пропагандиста Костоев Ювсапа «Производства эффективность лакхъяр — мехка экономически низ чIоагIбара керттера никъ ба» яхача темах занятий йир. Цу чоалханерча тема чулоацам кIоарггача дешашца ладувгIараштa бовзийта безар цун. Ювсапа из дехкар дизза кхоачаш а дир.

Йиллача ханна гулбелар № 2 йолча цун доаллаха уллача ДСУ-рча дийн шера дешача политшколера ладувгIараш а. 24 сагах 2 мара ца воагIаш висанзар. Уж а командировке бахийтарах бисар. Дика чакхъяьлар цига хьалхара занятий (пропагандист Кодзоев).

Дика чакхъяьлар района кхыча моттигашка уж хьалхара занятеш.

М. ХИДИРОВ.

КПСС Наьсарерча райкома инструктор.

* * *

КАГИРХОЙ ДЕШАШ БА

ЦхьоалагIча октябре комсомольски политдешара шу дIадоладелар республика массайолча комсомольски организацешка.

Хьалхара занятий «Сона — пятилеткас а — пятилеткана» яхача темах ленински урока хьисапе дIайолаелар.

Чулоацам кIоаргеи идейно-политически боарам лакхеи болаш хилар Гудермесски лорий инструменташ еча заводе пропагандиста Юдина чакхъяьккха хьалхара занятий. Иштта дика чакхъяьлар хьалхара занятеш Урус-Мартана райбольнице (пропагандист I. Бакаев), И. Заболотный цIерагIча типографе (пропагандист Я. Спивак), Грозненски шурий-совхозе (пропагандист А. Емельянов), ЦхьоалагIча мая цIерагIча колхозе (пропагандист А. Макеюк).

«Красный молот» завода комсомольцашеи коммунисташеи цхьана чакхъяьккхар КПСС XXIV съезда материалаш Iомаеш йола теоретически конференци.

Экономически дешаш Iомадеш я вай республике 118 кружок.

Безаме, пайдане яр производственно-товарни конторе «Социалистически экономика лардех» лаьца хинна занятий. Цига пропагандист ва Москве пропагандистий Берригсоюзни слете дакъа лоацаш хинна Р. Чапанов.

В. ВАЙРАДЯН,

ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела заведующи.

ХЬОКХАМ А ТЕЛ, НОВКЪОСТАЛ А ДУ

Шелковской района колхозашка, совхозашка, промышленни предприятешка шерра беш ба «Социалистически яхь вӀаштӀехьйоаккхилга дӀахо тоадарах» бола КПСС Центральни Комитета соцам кхоачашбара тӀабераабаь болх. Района юрта боахама къахьегамхоша, бӀаррчача коллективашца на лоархӀаме документ чӀоагӀа къоабал а деш тӀаййцар. Цар алтайций патриотически болам хьал а лаьца «Хьайна ховр — лоалахоштта дӀахьеха» яхача девизагӀа къахьега лаьрхӀад дӀахо йолача хана. Цу гӀулакха маӀан да ихье баьннараш шоай болх дика леладах тоъамбаь ца Ӏеш тӀехьабусарашта новкъостал де уж дехарийла хилар.

Районе эггара хьалха алтайций лоархӀаме болам хьалдацара цу гӀулакха инициатор вар орден лелаеча «Шелковский» племсовхоза вокххагӀвола жаӀу, Социалистически Къахьегама Турпал Н. Эсмухамбетов ва.

Цун бригада барттайнача коллективо хӀара шера балха лавха хьокхамаш доах. Укх шера хӀара бӀаь жийна тӀехьа 150 Ӏаьхар хьалкхебаьб, хӀаьта цхьан устагӀанна тӀера даьккха тха 8,4 килограммага дӀакхоач.

Къахьегама Турпалхочун бригадана гаьна йоаццаш я царна ихье яьнна «Червленский» колхоза жа деладу ши бригада. Бокк-хагӀа бола жа Ӏуй И. Уразбаеви Ш. Тангизови кулгалхой болча цу бригадай торонаш Н. Эсмухамбетовачарел вогӀа яц, цхьабаккъда балха толамаш дикка лохагӀа дар. Н. Эсмухамбетова цу тӀехьаюсача бригадашта новкъостал дир, шийна йоккха балха опыт камаьрша царна дӀа а йовзийташ. ХӀанз цу бригадай къахьегама овсарле лакхъеннай, уж районе хьалха латтачарех я. ЖаӀуша чӀоагӀа раьза а болаш дувц цӀи хезача жаӀуно даьча новкъосталах, цунна баркал йоах.

«Хьайна ховр — лоалахоштта дӀахьеха» яхилга мишта кхоачашду районе хьожаш цхьаькха масал доаладергда аз. Лоаллаха уж «Коминтерн» колхозеи Ленина цӀерагӀча колхозеи жа деладу фермаш. Шиннахьара а зоотехникаш Н. Куценкои Х. Рубаеви къона а, хьинар долаш а нах ба. Бакъда балха хьокхамаш-м цхьатара дац цар. «Коминтерн» къахьегамхоша хӀара шера шоай планаш кхоачашъю. Ленина цӀерагӀча колхозера бараш гаьнна тӀехьабус. Алтайций болам хьаллаьцача «Коминтерн» колхоза жа лелаечар керда деккар тӀийнар шоай балха говзал лоалахошта дӀайовзийта. Хьалха латтача балха методагӀа къахьега баьннача лоалахой гӀулакхаш тоадала доладелар, шоай планаш кхоачашъе баьлар уж.

Орден лелаеча «Путь к коммунизму» яхача колхоза ахархоша шерагара шерага лакха хьувкъамаш кхеду. Цу № 2 йолча комплексни бригадана керте латт коммунист И. Лапшин. Укх шера районе эггара лакхагӀа ялатий хьувкъам баьккхаб цар — хӀара гектара тӀара 29 центнер ялат. Лакха я цар латташ лелалара культура, дика лелаю техника, боаттӀача тайпара вӀаштӀехьбаьккхаб къахьегам. Цу тайпара лел ала йиш яц Ленина цӀерагӀча № 2 йолча бригада болх. Орден лелаеча колхоза ялат кхедераша шоай йоккха опыт дӀайовзийтар Ленина цӀерагӀча колхоза къахьегамхошта, новкъостал дир керда дикагӀйола балха формаш карае-зае, лаьтта лелалара агротехника лакхъе, лакха хьувкъамаш кхедара шоашта карагӀдаьннар дӀадовзийта.

Дика гӀулакх да «Красный пахарь» яхача колхоза комсаш лелаеча бригада бригадиро Д. Асеевас дӀадоладаьр. Шийн балха боккъонца йола мастер я Асеева. Цун бригада хӀара шера 110—120 центнер комсаш чуяхь цхьан гектара тӀара. ХӀаьта цхьатарра торонаш йолча лоалахарча Менжинске цӀерагӀча колхоза комсаш лелаечар цоза лохагӀа хул хьувкъам. Дукха ха йоаццаш Д. Асеева цу колхозерча тӀехьаюсача бригаде яхар. Комсаш лелараш шоайла цагабаьлар, бригадашка латта гӀулакхаш вӀаши дийцар, комсий хьувкъам лакхбара де декараш белгалдьхар. ТӀехьаюсаш хиннача бригада гӀулакхаш тоадала доладелар. Цу тайпара масалаш дукха доаладе йиш яр тха района къахьегамхоех лаьца.

Иштта вӀаши новкъостал деш, къахьегама толамаш дахара опыт массанена дӀайовзийташ беш болча балха боккха пайда боал къахьегама овсарле лакхъе, социалистически декхараш кхоачашде.

Е. ФАРНИЕВА,
КПСС Шелковской райкома секретарь.

ПАЙДА ЛУШ ХУРГЬЯ СОВХОЗ

Шелковски района «Автуринский» совхоза дика пайда луш культура я 85 гектара тӀа цар лел ду тхьамка.

Укх шера совхозо из дӀадийнадар хиш дехкача лаьтта. Цудухьа цун хьувкъам лакха ба. Эггара лакхара хьувкъам ба Махмудова Амината кхай тӀа. Ткъаь итт гектар йолча цу звеной кхай тӀа ваьлча из дика хьагуш да.

БӀаьстан юхье денз хӀара денах биза пайда а эцаш, дика къахьийгар звенона чуйоагӀача 35 кхалсаго хьувкъам лакха хилийтара.

Ала деза кхай тӀа дӀайогӀа рассада хьалха кхыча боахамашкара ийяьлга. Из бахьан долаш тхьамка центнерга, шурометрга дӀабода мах лакхагӀа хулар. Укх шера совхозо ше кийчйир рассада. Ховш ма хиллара тхьамка леладераша шоай теркам тӀа а бохийташ хьалкхенйча дикагӀа кул из. — ПланагӀа ийс центнер тхьамка чуэца дезаш дар тхо хӀара гектара тӀара, — йоах Махмудова Амината. — Бакъда, са звеноцарча цхьайолча гектарницаша хӀанзале а из чуийцад 13 центнер. ХӀаьта хӀанз кхозлагӀа тхьамка лердаш хьайоахаш мара а дац тхо.

Звеньеваяс дувцачох хӀара гектара тӀара юкъера лаьрхӀача даргда 12,5 центнер тхьамка.

Паччахьалкхенга дохка дезача 180 тонна меттел хьинар долча кхалнаха лерхӀ 260 тонн гаргга из дохка. Планал совгӀа мел дехкача тхьамка центнерах дикка мах Ӏотӏакхет. Из я тхьамка леладерашта йола материальни стимул.

Шерра социалистически яхь кьржай совхозерча кхаь звенона юкъе. Цу яхьо царна новкъостал ду толамаш совдаха. Къаьстта чӀоагӀа къоабалбаь тӀанйцар цар дукха ха йоаццаш арабаьнна «Социалистически яхь вӀаштӀехьйоаккхилга дӀахо тоадарах бола КПСС Центральни Комитета Соцам». Из соцам дика Ӏомабаьчул вӀехьагӀа кхы а лакхара декхараш оттадир гектарницаша шоашта хьалхашка.

«Цхьаккха а тхьамка лорд кхай тӀа ютаргьяц» яхача ловзунгаша къахьегаш ба уж хӀанз.

Пятилетка шоллагӀча шера бӀаь ткъо гектара тӀа тхьамка дӀаде лаьрхӀад совхозо. Из тхьамка дикагӀа хьувкъийтара хӀанзле а лард йоллаш ба уж.

— ХьатӀадоагӀача шера из маьхера культура оаха дӀаюргья хиш декха кхы а йоккхагӀа торо йолча кхай тӀа, — йоах совхоза керттерча агронома Багашев Хьадида. — Нагахь санна йокъал отте а цунна детта хий хургдолаш Хулхулау яхача хи тӀара цхьа га хьа а къоастадаь Ӏамарч дергда чутеӀача моттигашка. Цига оттаергья хий лакхе хьатӀадоахаргдола из бола нассаш.

Тхьамка а кхыйола пайдане культураш а дукхагӀа дӀаерцеи цар хьувкъам лаккагӀа хилийтарцеи айяьй укх шера совхоза экономика. Укх шера рентабельни хиннай из. Вокх шера ах миллион сом пайда бала дош а деннад совхоза коллективо.

Г. ХАМАТХАНОВ.

ЭКОНОМИКА ЧӀОАГӀЛУ

ДӀадаха шу коа тӀара оалхазараш лелаеча Грозненски районерча «Ермоловский» совхоза коллективо юрта боахама массе а даькъе толам а боаккхаш чакхдаьккхар. ХӀаьта укх тӀехьарча итт шерага диллача бархӀазза дегӀабенаб боахам.

Совхоза болхлоша шоашта хьалхашка оттадаь декхар дар, юрта боахама ерригa продукташ яхареи уж паччахьалкхенга йохкареи заданеш Сийлахь-Йоккхача Октябрьски Революце 54 шу дуза ди 7 ноябрь тӀакхачале кхоачашъе, планал совгӀа 2000 центнер ялат, 2 миллион фуъ, 1000 центнер дулх паччахьалкхенга дӀакхачийта аьнна. Цул совгӀа цар лаьрхӀар къахьегама овсарле 13 процент лакх а еш, продукци яккхарга дӀадода рузкъа 11 процент кӀезигагӀа хилийта, совхоза коллектива социально - культурни хьалаш тоадара дукха мероприятеш балха юкъейоалае.

Дика кхоачашхул цар лаьрхӀар. Производственни хьокхамаш лакха хиларах массехказа еннай совхоза КПСС Грозненски райкомеи райисполкомеи карарагa тела Ше байракх. ХӀаьта укх шера хьалхарча ах шера Херсонски области Каховски района боахамашца лелаьча яхье котъяларах Грозненски района еннай КПСС Каховски райкома а райисполкома а Ше байракхаш.

Ах шера даьача балха толамий итог йича «Ермоловский» совхозо республике хьалхара моттиг яьккхай, хӀаьта цунна 2600 сом ахчан преми а еннай. Иштта Российски Федераце боахамашта юкъе лоархӀаш йолча яхьа итогашта юкъеяхай совхоза коллектив.

Цу яхьа итогаш йича белгалдаьннад фуаш гулдара ах шера план совхозо 127 процентн, царна реализаци яра план 139 проценти кхоачашъялга. Планал совгӀа гулдаьд 2 миллионал дукхагӀа фуъ. ДӀадахача шера цу ханаца нийсйича 1,3 миллион фуъ дукхагӀа хул.

Ши бутт гаргга ха я фуаш гулделга хьатӀадоагӀача шера чотах дола. Боабашка фуаш гулдара шера план хӀанзле а 170 процент кхоачашъяьй коа тӀара оалхазараш лелаераша. Планал совгӀа гулдаьд 169 эзар боабашка фуъ. ДӀадахача шера гулдаьрел 236 эзар фуъ дукхагӀа хул уж.

Иштта фуаш алсамдаларца боахама торо хилар боабашка фуашта инкубаци елга дегӀадоаладе, цунца дийза боабашка дулх 210 тоннага дӀакхоачаде.

ПланагӀа дукхагӀа 55 тонн боабашка дулх кхоачаргда паччахьалкхенга.

Къаьстта дика да боахаме укх шера шура йоаккхилга тӀакхетар.

Байнача бархӀ беттан укх бетта хьалхарча ткъаьх дийнахьи шура яккхара задани кхоачашъяьй 111 процент, хӀаьта из паччахьалкхенга йохкилга — 102 процент. ДӀадахача шераца нийсдича доахангара йоаккха шура 252 тонн, из йоахилга 237 тонн совдаьннад укх шера.

Во лелац совхозе дулх кийчдара гӀулакх а. ПланагӀа доагӀачул дукха лакхагӀа да хьайбашта денни буси тӀакхета дулх. Пахадаш тоадеш да доахана фу. Ер шу доладелча денз совхозе тӀакхийттаб 187 етт, 20 эзар дукхагӀа хиннай яхкаш йола котамаш. Хьайбай а коа тӀара оалхазарий а продуктивность лакхъялар уж совдахарца кхоачашдац совхозе, из кхоачашду царна гӀулакх дар тоадарца.

Иштта, доахан кхабарца дувзаденна да мотт сона планагӀа хӀара Ӏаттагара 1703 килограмм шура яккха езача из 1946 килограммага дӀакхачар. ДӀадахача шера бархӀ бетта Ӏаттагара яьккхачул 449 килограмм дукхагӀа я из. ХӀаьта хӀара коа тӀарча оалхазара тӀехьара гулдаьд 144 фуъ, планагӀа 114 гулде дезача.

Укх шера бархӀ бетта хьайбай боахама 1 миллиони 446 эзари сома маьха продукци еннай совхоза, хӀаьта яла езаш хиннар 1288,6 эзар сома маьха продукци яр. Продукци яккхарга дӀадахача хӀара сомо хӀанзле а бенна пайда ялх кепиг ба. Из вӀаштӀехьдоал укхаза болх бе ховш бола нах хиларца.

Белгалдаккха деза цхьаькха а: цхьа центнер шура яккхара укхаза хӀанз 3 сага-сахьат кӀезигагӀа эш ха, эзар фуъ даккхара из лоацъяьй 1 сага-сахьат, коа тӀарча оалхазарашта центнер дулх тӀатохара 18 сага-сахьат. Вешта аьлча хьайбай боахаме къахьегама овсарле 15,8 процент дегӀаенай. Цунца совбувл совхоза тӀабоагӀа пайда. Масала, фуашта реализаци ярах баьнна пайда 195,4 эзар сом ба, шура йохкарах — 15 эзар сом.

Уж толамаш доахараш ба дика кийчбаь болхлой, царна тӀахьожам лоаттабу дийша квалифицированни кулгалхой.

ЧӀоагӀа йоакхо ю совхозе болхлой къахьегамцара моральни а материальни а безам совбаккхара. Дукха ба совхозе хьокхам эца мегаргбола къахьегамхой. Царех ба башха-дика доаркаш Я. Кадырова, Н. Джамбулатова, коа тӀара оалхазараш леладеш бола М. Лазарева, Х. Ахмадова, Ӏаьсий леладераш З. Абдулазиева, Н. Дербишева, механизатораш Б. Дадаев, Л. Имаев, шофераш А. Тахумов, А. Курбанов. Цар массане цӀераш яьха варгвацар.

КӀезига дац кхоачамбоацараш а тха балхаца. Масала, тха хьашташ кхоачашдеш яц доакъар кийчду цех. Цун когаметта тхона эш кердача оборудованеца Ӏалашъяь кердаяр. Яц совхозе ветеринарни блок, санпропускник. Иштта тоаде деза хий дукхагӀа чудиллар, газ тӀайоалаяр, теплофикаци яр. Тишъеннай тха совхоза брудерни цеха помещенеш, къе а я уж. Пхи шу да птичник хьалъеш латта, хӀаьта кхоъ акклиматор хьалъеш латта кхо шу да. 250 эзар сом дӀадаха дале а уж маца хьалъяь яргья ховш дац тахан.

ЧӀоагӀа новкъостал эш тха совхоза республика кулгалхошкара уж кхоачамбоацараш дӀадахара. Тхоашкара доагӀача даькъа оаха цхьаккха а хӀама кходергдац юрта боахама шу толамца чакхдаккхара.

З. МЕЧИЕВ,
Грозненски района «Ермоловский» совхоза керттера экономист.

ТОМСКИ ОБЛАСТЬ. Буллаш латтача Асино—Белый Яр яхача машеннаькъа тӀа — ерригсоюзни ударни комсомольски гӀишло хьалъеча — Ӏодехкад тӀеххьара рельсаш. ТрадицегӀа дикагӀа гӀишлошъераша «дошо хьастам» техаб. Из сийле кхаьчар тайгера магистрала трасса йолаяьрашка.

СУРТА ТӀА: Асино—Белый Яр яхача наькъа тӀеххьара рельсаш Ӏодохкаш латт.

А. Кузярина сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМЦА ДАЬККХА СИЙ

Грозненски ремонтно - механически завода мехкдаьтта оборудованена ремонт еча коммунистически къахьегамма сийлен цӀи лелаеча участка коллективана нийслагӀча пятилетка хьалхарча шера хьалхашка латтараш лоархӀамеи бехктоккхамеи декхараш да. Уж декхараш кхоачашлеча шоай низ ца кхобеш къахьегача болхлой цӀераш йоахаш, участка начальника эггара хьалхарчарца цӀи йоаккх слесара Грачев Иван Филипповича. Цох тийша йола участок массаза тешаме я, башха - дика производственник, общественник ва из, цо дувцачох. Иштта вола новкъост сихагӀа бӀаргавовр сона дезилга ховш санна нов Грачева болх беча участке вигар со цеха начальника нов. Мирчева. Дукха болхлой ба цехе чӀоагӀа теркам тӀабахийта бурувдеттарашта эша ротараш, лебедкаш, вертлюгаш, турбобураш, насосаш, кхыйола продукци хьеш боахкаш.

Царна юкъе а белгалдаьнна сиха лел слесара Иван Филипповича кулгаш. Массехказа хьежа мара дӀалац цо ше кийчъяь продукци. Цхьабаккъда, цо ремонт яь мехкдаьтта оборудовани юхаена моттиг нийсъеннаяц укх тӀеххьарча шерашка. Иштта цо болх барагӀа технически отдела болхлой тӀахьожам боацаш дӀаэц цо кийчъяь продукци.

Атта хиннабац Иван Филипповича вахара никъ. Кхувш волагӀча хана дӀаболабир цо шийн къахьегама никъ Грознерча механически мастерске. Хьалхарча юкъагӀа дукха халонаш нийслора, яхаш дувц нов. Грачева. Цхьабаккъда, боккхагӀболча новкъосташа гӀо дар бахьан долаш сиха каръерзайир цо слесара говзал. Дукха ха ялалехьа хьалха латтарий мугӀарашта юкъевахар из. Иштта хьанала къахьегаш из волча хана берригача советски наьха санна юкъагӀбаьккхар цун къахьегам фашистски Германевай Даьхенца хьоабаьча тӀемо. Цу тӀем тӀа ценал долаш, майра латарах цунна елар Даьхен тӀема цхьоалагӀчеи шоллагӀчеи степена ши орден, пхи медаль, кхыдола совгӀаташ.

Хала тӀема шераш чакхдаьлар. Цо бохабаь халкъа боахам меттаоттабара дукха балха кулгаш эшар. Цу хана ший хьинар кхоца леш ше хьалха хиннача къахьега волавелар Иван Филиппович. Мехкдаьттахошта эша оборудовани кийчъярал совгӀа кагирхоша слесара говзал Ӏомаяра чӀоагӀа къахьегар Ивана Филипповича. Цо ший балха говзалах кхетабаь дукха слесараш ба заводе хӀанз хьинаре къахьегаши балха тӀа хьалха латташи. Царех доккхал ду хьехархочо. Дукха ха йоаццаш нов. Грачева слесара говзал а Ӏомаяь сага новкъостал доацаш болх бе волавелар къона цхьа специалист. Цхьабакъда, из ше болх беш вале а цехаллаш цунга хьожаш хулар Иван Филиппович. Цхьан дийнахь юхь тӀа теха хьацар а долаш веха хьувзаш вайра цунна шийн ученик. Сихха цунна тӀа а ваха хьежача, хайра укханна брак йолаш цо продукци кийчъяьлга. Нийсъенна брак дӀаяккха новкъостал дир нов. Грачева. Цох цунна баркал яхаш вар къона специалист. Цу тайпара масалаш дукха доаладе йиш я цуй балхах лаьца. Иштта из хилар бахьан долаш цеха берригача болхлоша лоархӀаши сийдеши ва из.

Хьинаре къахьегарал совгӀа общественни балха тӀа а хьинаре дакъа лоац цо. Массехк шера вӀаштта хержав из профсоюза цехови комитета членалла, Старопромысловски райсовета депутата декхараш кхоачашдеш хиннав. Цехе дикагӀвола агитатор лоархӀаш ва из.

Дика производственник, общественник хиларга хьежжа дукха да цунна тийнна къахьегама совгӀаташ, 20 совгӀа Сийлен грамота еннай цунна. хӀаьта аьнна баркал чот яь варгвоацаш дукха да. «РСФСР социалистически яхьа отличник» яха значок еннай цунна. Иштта совгӀаташ а телаш шийн къахьегама лакха мах барах шийн хьинар кхы а айдаь къахьегаш ва из хӀанз.

Б. КОСТОЕВ.

КУРСАШ ЧАКХЪЯЬХАЙ

«Грознефть» объединене дешара-курсовой комбинате укх деношка курсаш чакхъяьхар. Цига дешаш хилар Грозненски, Малгобекски, Карабулакски, Горячеводски, Старогрозненски, Октябрьски бурувтохара балхий управленей бурувдеттараш. Дикеи тӀехдикеи экзаменаш дӀаеннача 16 сага елар бурувдеттар яха цӀи. Цхьан бетта практикагӀа хинначул тӀехьагӀа сага новкъостал доацаш бурувтохара балхаш шоаш дергда цар. Дикеи тӀехдикеи чакхъяьхар курсаш А. Тленкопачева, М. Кериева, М. Мируна, А. Товбулатова, кхычар.

М. ЛЕВИН.

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ДӀАДАХА ДЕЗА

Кердача пятилетка тӀанйша декхараш толамца кхоачашдара совхоза къахьегамхошта юкъе яьржача социалистически яхьа итогаш е еза ха хьатӀакхоачаш латт. Укх деношка Сийлахь - Йоккха Октябрьски социалистически революци хинна 54 шу дузача денна лакхача къахьегама толамашца накъабахара низ кхо ца беш болх беш ба боахама сом лелабераш. ХӀана сом чуэцаш ба уж. Тха бригада лелаю сомий бешамаш 81 гектара тӀа я. Царех 49.5 гектара тӀа яраш сом луш я. ХӀаьта планагӀа 47 центнер чуэца езача хӀара гектара тӀара юкъера лаьрхӀача 46,2 центнер сом чуэца социалистически декхар тӀайийцад бригада къахьегамхоша. Паччахьалкхенга планал совгӀа бохка лерхӀа сом ворхӀ тонн я.

БӀаьсти гучадаьлар генарг долча сома хьувкъам лаьрхӀача бесса лакха хургбоацилга. Сомий гаьнаша зиза доаккхача хана дийлхача догӀаша лаь зе гуш дар. ТӀаккха беррига теркам Ӏажийи кхорийи лакха хьувкъам кхебара тӀабахийтар къахьегамхоша.

Хургбола хьувкъам лакхбара резерваш лаха езар. Из уйла а йолаш баьккхар сом лелабераш, шоай бригада хьалхашка латта декхараш кхоачашде йиш хургйола торонаш лахара хетаьча собраие. Бригада болхлоша дукха дийцар. ХӀаьта хӀаране къамаьл цхьа хӀама белгалдеш дар. Цар йоахар, сомий хьувкъам лакхбара керттердар — беррига балхаш агротехнически дикагӀа йолча тайпашка чакхдахар да. Иштта подкормка яр, сомий гаьнашта зе деча хӀамашта дохьаж тохар, сом чуэцар, иштта кхыдола балхаш дика агротехнически лоархӀача ханашка чакхдаха деза.

Шоаш дийцар лаьрхӀар цу сахьате кхоачашде эггар къахьегамхой. Эггара хьалха гаьнашта гонахьара лаьтта эькар, сов долла гаьний саьргаш дӀахедадир, иштта кхыдола балхаш дир.

Бригаде дукха кагий нах ба. Масала дукхъал укх шера шоай къахьегама чикъ дӀаболабаь ткъо саг ва бригаде. Практике чӀоагӀдеш ба уж шоаш дӀадахача шера совхоза агротехнически курсашка Ӏомадаьр. ХӀаьта белгалдаккха деза болх бе болабелча дена шоай къахьегама экзамен уж толамца дӀалуш болга.

Къаьстта дика къахьег царна юкъе Амаева Дешис, Алиева Хамсатас, Газиева Ашус, кхычар. Шоаш беш бола болх дикал лакха а йолаш хӀара дийнахь юкъера лаьрхӀача 130—150 процент кхоачашбу цар.

Болх мишта бе беза къонагчарна дӀахьехаш, шоай балха нормаш ши бӀаь процентал тӀехкхоачашъеш хьабоагӀа Руденко Анна, Киселева Анастасия, Тамхоева Мархтай. ХӀана а, сом чуэцача хана, къахьегамхошта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхле царга я.

Лакха хьувкъам кхебара лоархӀаме да сомий бешамашта боарамагӀа хий диллар. Из болх беш ба поливальщикаш Просол Иван, Юсупова Хажат, Соколенко Любовь ХӀаьта Просол Иван пенсионер вола дукха ха я. Говр вордаца тайп-тайпара мухь дӀайхьай кхувхаш болх беш ва из бригаде. Цхьабакъда хий дилла деза ха тӀакхаьчача — цул говзагӀа вола поливальщик вац.

Социалистически яхь йоаржаяра, цунах дукхагӀа пайда баккхара дика новкъостал ду пенгазеташа. ХӀаьта тха бригаде чаккхахь зрадувлаш да «Молния», «Къахьегама каьхаI» яха пенгазеташ.

Цу газеташ тӀа дувц яхьа хьалхалаттачар балха опытах, паргара хьекхам эца тӀахьехам бу. Лира къовсам лоаттабу балха тӀехьабусарашца, шоай балха нормаш кхоачашъеш боацарашца. Из болх кхоачашбеш да «Крокодил». Цун «шода» тӀа нийслу цхьайолча хана дика болх бу, цхьабаккъда шоашкара гӀалат довлийтараш а. Масала, дика болх беш я Алимова ПаьтӀамати Юсупова Азимати. Шоай балха нормаш кхоачаш ца еш да дӀадахийтац цар. Цхьабакъда цхьан дийнахь барт бича санна шаккхе а балха инструменташ а йоацаш баьккхар уж. ГӀалат сиха гучадаьлар «Крокодила». ХӀаьта цул тӀехьагӀа цу тайпара гӀалат ПаьтӀаматеи Азиматеи кхы шоашкара доалийтатамаш а я.

Къахьегама толам цӀаьхха балац Денгара дента къахьегаш Ӏоаьча опыто, балкацарча безамо боаккхийт толам. Цу тайпара баьккхаб из Давыденко яхача юртарча сом лелабераша а. ХӀанале паччахьалкхенна 140 тонна сом дӀабеннаб цар. Ткъо тонн Ӏан замалахь дӀабилла уллабе кийчбаьб. Укх деношка кхы я итташ тонн сом тӀаккхетаргба паччахьалкхенга дӀабеннаучунна.

Сом Ӏан замалахь лоаттабара дукха дикагӀа хьалаш долаш да тхо укх шера дӀадахачунца нийсдича. Укх шера хьаль яьнна эксплуатаце хьенний ши бӀаь совгӀа тонн сом а баьцадараш а лоаттаде йиш йола хранилище. Цу гӀулакхо горо хулийтаргья боахамга сом, баьцадараш дохкарах кхы а дукхагӀа пайда эца. Ховш ма дий Ӏан замалахь сом безагӀа бохка йиш йолга.

З. ДИТЛЕВ,
Ачхой - Мартана района «Орджоникидзе» совхоза номер йиъ йолча сом лелабеча бригада бригадир.

«ОГОНЕКА» САЙРЕ

Гудермеса района Энгель-Юрта юкъерча, Кади-Юрта, Азамат-Юрта бархӀ шера школай хьехархоша вӀашагӀкхийтар «Октябра 40 шу» колхоза кулгалхой, КПСС горкома, халкъа образоване городской отдела болхлой. «Огонеке» дакъа лоацаш бар иштта писателаши поэташи Ахматова Раиса, Муталиев Зайнди, Чахкиев Саид, кхыбараш.

Сайре хьаелдаш шийн къамаьл даьлча «Октябра 40 шу» колхоза парткома секретара нов. Селимханова дош делар горисполкома председателан нов. У. И. Исмаилова. Цо даькъала дийцар хьехархой хьатӀакхаьча цӀей.

Боахама кулгалхоша дийцар кердача пятилетке кхоачашде дезача доккхийча декхарех. Цар хьехархой тӀахьийхар хӀанз юрта боахама эшаш йола кадраш кхеяра новкъостал дара.

Прозаикаша, поэташа шоай произведенеш йийшар гулбеннарашта. Цул тӀехьагӀа хьехархой художественни самодеятельноста концерт оттадир, викторинаш, лотерея йир. Чакхъялар сайре халхарацца, ловзарацца.

А. СУМКИН.

ДИКАГӀЙОЛА СМЕНА

Грозненски химкомбината № 108—110 йолча цеха тӀахьожама-бустама приборий управлене керттерча шита ши-шегӀа яздеча машинкаша болх беш ю гӀар ниткъа мара хьахазац. Приборашта гӀулакх дечар бӀаргашта вӀалла новкъа яц цига латта люмисцентни серлал.

Вахте латт ударни къахьега «В» смена коллектив. Ленина юбилейна накъайоагӀаш комбинате хьалхара моттиг яккхарагӀа коммунистически къахьегама сийлен цӀи елар цу коллективана. Кердача пятилетка хьалхарча шера а толаме гӀа боах цо. ХӀанз Октябрьски цӀей сийна комбинате яьржача яхье хьалхарча мугӀарашка йолаш хьайоагӀа «В» смена коллектив. БархӀ бетта план ханал итт ди хьалха кхоачашйир. Арахецача этилена концентраци яра норма 98,5 процент мара йоацача 99,29 процентага дӀакхачийтар. Цеха участкаша сменни нормаш тӀеххоачаш а еш дукха бедал электроэнерги кхою. Царна юкъе а къаьстта белгала я «В» смена. Цунна кулгаллеш ва коммунист А. А. Сычев. Парторг а ва из. 17 шу даьнад цо хӀанз ше болча къахьега. Технически училищеи сайринара химико - технологически техникуми чакхъяьккхай цо. Цудухьа болх дика бовз.

Нов. Сычевца цеха балхага хьожаш чакхдаьлар тхо.

№ 110 йолча корпуса аппаратчикашта хьалхашка латта бехктоккхаме декхар да. Пирогазах лакха дикал йола этилен йоаикх цо. Из чоалхане операци кхоачашъеш энергетически ресурсаш мамогга кӀезигагӀа дӀа а йохийташ продукци цӀенагӀа хьакъоастаяра деррига а ду аппаратчикаша. № 110 йолча корпуса цхьан агрегата гӀулакх деш я аппаратчица Т. Т. Кизим. Город Воронежера технически училище чакхъяьккха яр Тамара Тихоновна химкомбинате балха йоагӀаш. Цу хана денз 19 шу даьннад. Балха йоккха опыти лакха говзали йолча цох цехе дикагӀа йола аппаратчица лоархӀ. Нахаца Ӏимерза, безаме хилар, производственни дисциплина лакха лоаттаяр, болх дика бар цун оамал я. Цудухьа коллективо доккхал ду цох. Иштта дика производственница я шоллагӀча агрегата гӀулакх деш йола аппаратчица Е. Е. Жукова а. Болх боацаш мегаргйоацаш я из. Шинцена а Ленински Юбилейни медалаш еннай царна.

— Цеха дикагӀа бола болхлой бувцаш ца хьоахабича балац цеха машинисташ. Уж ца хилча тха болх дӀагӀоргбацар, — йоах нов. Сычева. Уж ба турбокомпрессорни отделене болх беш бола воккхагӀвола машинист Ю. А. Семенови машинист В. И. Сидоренкои. Лоха а, лакха а аппаратчикашта эшшача боарамагӀа температура лоаттаю цар. Из шита дешаре цхьаккха а реакци хургьяцар. БӀарг тӀера ца боаккхаш хьеж уж этилен дӀаувзача линега. Нагахьа санна цига атмосфера низ 0.1 совбоале а ректификационни колоннашка температура айлу. ТӀаккха дукха маьхера продукташ йов зехьа. ХӀаьта из хилийтац шоай балхах дика кхетача, безаш хьабеча новкъосташа Смирновеи Сидоренкоси.

Пирогаз дӀа-юха ухийт пирогазови компрессораша. Цар тӀа гӀулакх деш ба вокхагӀвола машинист Ю. Г. Дьяков, машинисташ П. А. Будников, Д. И. Рябов, В. П. Дроченко. Шоай балха бакъбола говзанчаш болча цар новкъосташта хьокхам тел. Лоаццаа аьлча, лакха цӀи яьха болхлой «В» смена коллективе дикагӀа бараш ба. ХӀаьта во болх бераш бац смене. Задани кхоачаш ца еш висa цӀийвала, эхь хета дезаргдола хӀама дар эсалал лоархӀ болхлоша. Цудухьа массане а тӀеххоачашъю нормаш, дика доалду шоах тийша йитача участкаца. ХӀанз Октябрьски революце 54 шу дизара сийна, вахте латтача «В» смена болхлоша шоай къахьегам кхы а овсарегӀа хилийтара деррига а ду.

С. ХУГАЕВ,
тха штате воаца корр.

ЛОАМАН КОЛХОЗЕ

ІалaмаАгеттара хозача моттиге улл Ведана района МехкатІа яха юрт. Цу юрта я Орджоникидзе цІерагІа колхоз.

Колхоза доалахьа да ялаташ, хьажкІаш, тхьамка леладу кхаш. Иштта колхозе кхоабаш да хьайбаш.

Массехк шера вІаштта пайда луш хьабоагІа из боахам.

Ийслагlча пятилетка хьалхарча укх шера планагІа колхоза тІаьа беза пайда 337 эзар сом ба. Бакъда, боахама специалисташа а, колхоза председатела Хусаинов Абу-Хьасана а дувцарахи хІанз деча балкий итогехи гуш да из пайда ах миллионага дІакхоачаргболга. Из тІабар керттерча даькъе дувзаденна да тхьамка кхаш шердарца а, цун хьувкъам лакхбарца а, хьайбаш дика дорстадарца а.

Масала, планагІа 30 гектар тхьамка дІаде дезаш яр колхоз укх шера. Бакъда, колхозаша шоай торонаш лархІа а лаьрхІа. юкъарча собране соцам бир из маьхала технически культура 55 гектара тІа дІае.

ГІалат баьннабац уж. Дика хьувкъадаьд тхьамка. ХІанз дизлагІа тхьамка лордаш гулъеш ба тхьамка леладераш. ТІиргаш тІа а ехкаш йокъае хьалъувхк цар уж. ХІаналехьа чуийца даьннад 50 тоннал дукхагІа тхьамка. Из дерригa а лакхара дикал йолаш да. ХІара гектара тІара юкъерча боарамах 13—14 центнер тхьамка даргхиларо а. тхьамка центнера закупочни мах лакхбаро а чІоагІа дог гІоздаьккха ба колхозхой.

Тхьамка чуэца доладалале хьалха дика кийчо йир колхозо из леладергдола моттигаш хилийтаь. Ший ханнахьа хьадир шифер тІайнила отараш. Масса а оагІорахьара фо тІакхоачаргдолаш, маьлхо а. йоачаша а зе дергдоацаш хьалдаьча цу отараша торо хулийт тхьамка дикал лакха хилийтара. Цун дикалга хьежжа а дахкагІа хул тхьамка мах.

Тхьамка хьувкъам совбаккхара боккхача лоархІаме да из кхедара говзал лакха йола нах хилар. Уж болаш ба колхозе. 1965 шера денз укх боахаме тхьамка леладеча звенона кулгалдеш я Идрисова Даккал. Укх деношка цу колхозе волаш къамаьл хилар а звеньеваийца.

Цо аьлар:

— ДІадахача шера са звено деннаща леладеш вурийтта гектар тхьамка дар. План 10 центнер йолча 11 центнер лордаш яьхар оаха. Укх шера ткъаьпхиъ гектар я тха тхьамка участок. ХІара гектара тІара 14 центнерал кІезигагІа из ца даккха лерхІ гектарницаша. ДиалагІа мара лордаш хьайоахаш еце а хІанзле из дош кхоачашдаь болхлой ба тхоца. Къаьстта дика къахьегаш ба Дутуева Хьава, Муртазалиева Шейма, Бикарова БихІаз, кхыбараш. Тхьамкий кхащка укх деношка балха арайоал 180 кхалсаг. Денна тхьамка лордаш хьаяхара йола задани 120 процент кхоачаш ца еш саг вац царех.

Дика кхетаду цар ший ханнахьа тхьамка лордаш чуэцарца хьувкъам лакхагІа хургболга. Шоайла яхье баьнна хьинаре къахьег цар. ШерагІа яьржар из тхьамка леладерашта юкъе «Социалистически яхь вІаштІехьйоаккхилга дІахо а тоадарах» бола КПСС Центральни Комитета соцам арабаьнначул тІехьагІа.

Района кхыча боахамашкарча тхьамка леладерий звеноща яхье яьннай Орджоникидзе цІерагІча колхозера звенош. Идрисова Даккала звенос шийца социалистически яхье йийхай Кирова цІерагІча колхозера Газмагомадов КІажий звено. Царех толашагІьяр малагІа я ховргІа тхьамкий кхашкара тІеххьара лорд хьаяьккха яьлча. Котъяьннача звенона лургья КПСС Ведана райкома а. райисполкома а карара-кара тела ЦІе байракх, иштта дергда маьхера совгІаташ а.

Ховш ма хиллара вай республике духхьашха дІадоладаьд колхозашка болх беча тхьамка леладерий моральни а материальни а безам совбаккхара котбаьннарашта ЦІе вымпелаш, байракхаш телалга, алапи совдоаккхилга. ХІара звенос тхьамка дІаийдеча пункте ше дІачулу ший продукци, хьаэц квитанци. Пункто колхоза кассе дІалу тхьамках доагІар. Цул тІехьагІа колхозе цунах 40 процент звено чота тІадул. Звенона керте латтачо хІаране баьча балхага хьежжа дІадекъ из ахча. ДукхагІа тхьамка даьккхача гектарницай алапи дакхагІа хул.

Иштта болх вІаштІехьбаккхаро геттара совбоакх хІаране къахьегамцаря безам.

Шеко яц денна дош тІеххоачаш а деш юртбоахама шу колхозхоша толамца чакхдоаккхаргхиларах.

Х. ГАЛАЕВ.

«Шелковский» яхача Калинински областерча оакхарий совхоза адресагІа ди тІехьа дукхагІа ух, боахаме йодаяь кроликаш яйта тхона, яхаш дехар ду письмош. Совхозе хьалхашка оттадаь декхар — племенной кроликашца області боахамаш Іалашделга, бакъда письмой беттащ тІарча адресаша хьагойт Калинински областал арахьа а совхоз дика йовзаш хилар.

Оакхарий совхоз хьалхагІа норнаш кхоабаш яр, хІаьта хІанз цига аьттув а боалаш кроликаш вбаю. Цу деша да а хинна дІаэттар юртбоахама Іилмай кандидат Юрий Васильевич Антипов.

Из тийша ва промышленни ларде оттадаьча кроликаш кхабаро чІоагІа пайда бергхиларах.

Укхаза чІоагІа лоархІаме да йІайха помещенеши кроликаш дика кхоабаши хилар. Кроликий помещенешна кхоабаш, цу чу микроклимат хулга Іалашдеш хилча хІара нана-кролика 50 кІориг е тарлу шера (арахьа кхоабаш хилча — шера 20 кІориг). ХІанз болх бе йолаеннай механизированни цхьа крольчатник, шоллагІчоа оборудовани оттаеш я, дукха ха ялалехьа, «лерган» чугІоргья цу чу а.

СУРТА ТІА: кроликаш леладеча ферма бригадир Татьяна Петрова кроликашта мел дезал тІаьхийттад хьожаш я. Керда механизированни крольчатник хьалъялцца ханна йолча «фусамашке» яхаш я цун кроликаш.

В. ШАНДРИНА сурт.

ТАСС фотохроника.

ЮРТО ЧІОАГІДАЬР — ХІАРАНЕНА ЗАКОН

ТХОАЙ ДЕКХАР ДИЦЛАЦ ТХОНА

ДІадоладаь моллагІа дика хІама тІехьале йоацаш дов из тесса дитача, моттийта леладича. Цу лазарах тхоай юрто вІашагІ а кхийтта хержа комиссе лорае гІерт тхо. Дицлац юрто тхоашта тІадиллар сий дола гІулакх хилар, цудухьа цар тешам ца боабеш кхоачашде гІерт комисси шийна хьалхашка оттадаь беккхамe декхар.

Бетта цкъазза, хІаьта эшаш гІулакх нийсделча — шозза а вІашагІкхет цу комиссе чувоагІа 55 саг. Дувца, ала, уйла е шортта хул. ТІеххьарча заседане оаха дийцар юрта баха а бахаш, кхычар санна бешамаши боахами а болаш, хІаьта а шоай совхозе болх ца беш лелача нахах дола дош.

Цхьабакъда цу заседанешка деррига а дувцалац. Къоастаде дезаш гІулакх хилча шоай участкашка вІашагІбетталу комиссе членаш, хІаьта тха юрт ялх даькъа йийкъа я. Цу хІара участке группаш я шоай кулгалхо а волаш. Царга гІолла лоаттабу оаха тхоай йоккхача юртаца бувзам, царга гІолла ховхинна дикадар, водар, де дезар. Дог а лазаш оаха болх беш хуле юртара нах а тхогахьа боал, тха оагІув хьаллоац цар гІо ду. ХІанз тхона хьинаре новкъостал деш 30 совгІа саг ва. ТІехь-тІехьа дукхагІа хул уж.

Уж хьатІаувзараш комиссецара нах ба. ХьатІаувзац хабарца, дехарца, дувцарца. ХьатІаувз хьокхамца. Гу царна юрта кІезига дукха а хатар хинна, е хила мегаш моттиг нийсъелча, воккхагІвола Кодзоев Сосе ГІаз-Іаьла ший къоанал а йицлийя кадай водилга. Ший гІулакха, шийна болча пайданна оарцагІа из ца ваьннилга кхетаду цар. Юкъара хІама да цо леладер, къаман яхь хилар да, воккхача сага низ телар. Зуламах ший юрт лорае гІерт из. Из санна барий сий ду наха, лоархІ уж, беза хет, царга ладувгІ. Иштта шоай декхар кхоачашдеш хьабоагІа тхона юкъера дукха бараш. Царех цхьаберий цІераш йоахаргья аз: Гадиев Салангирe Асхьаб, Хадиев Шахма Ахьмад, Олигов ТІоха Ахьмад, кхыбараш.

ШоллагІа шу мара дац тха комиссе вІашагІьелла. Бакъда, цун дикача гІулакхий лераш гуш я. Цу юкъа 30 совгІа саг йодаш а йоагІаш а моттигаш нийсъеннай тха юрта. Царех дукхагІа дола зоахалолаш урдув юкъе доацаш хиннад. Моттигаш-м нийслу цхьаболча эхь-юхь доацачар ший юрто лаьрхІар, чІоагІдаьр теркал ца деш кІал гІолла уж «базараш» еш. Мелла цар из Іаьржа гІулакх хьулалуш дойя а гуча болл уж, наха воча тайпара бувц, бехк боаккх. Юртах довла йиш яц тха, цун диканца, вонца да тхо аьле шоаш хоам а бийя юз моттиг кхетам болча, хІаьта ший къамая хоза тІехьале хилар дезача наха. Иштта хоам бахьаш ера тхо долча Кодзоева ПаьтІамат ший йоІ дІалуча хана. Оаха шийга аьннар а даь дІа а яхар. Юрто сий а деш ювц из хІанз. Даькъала ювц маьре яхача цун йиІий вахара моттиг а. Нагахьа санна юрта дукьал а яьнна къайлагІа е гучахьа цо из харцо яьяларе кхыча тайпара ювцаргъяр из. ХІаьта ховш ма дий, саг дІаюгарашта мел хало хул йиІий даьш урдув дийхача. Нахагара яхча деха болалу дагахьа шоай керда хиннача гаргарча вахах дош а кхоссаш. ХІама дІаала лоархІабац. ТІаккха из деррига ахча дІатакха дезача саг югачун кер чура бала гучабалац хьоалчагІ а хиина цхьа юкъ яьнача гІолла мара. ВІалла луш-эцаш дар ца дийцача а керда вахар дІадоладеча йоІан зІамигача саган боккха психологически Іоткъам беш хІама да урдув доахилга. Из дош массахана а хьалха доах комиссе членаша шоаш кхетама болх беш. Цхьаболча наха дагадохагІа деш хул из санна заманца, таханарча вахарца товргдоаца хІама. Дукха къахьега дийзар ерригача юртахой Беков ИсмаІалий йоІ маьре яхача. Из гІулакх дувцаш материал хилар «Сердало» газета тІа. Елла саг маьре яхар-м хьаллаца йиш йолаш гІулакх дац. Из а ший тайпара кхетам ца хилар да. ХІаьта а цхьаццa хІама юкъе а нийкхе из санна йола моттиг нийслуш хул. Шераьа а йолаш, шийна дезаш йоІа даь маьрел могийт цхьаболча наха мелла дега хала из хиннадар аьнна. Юххера а оаха яхача хьатІавера ИсмаІал а. Ладийгlар цо юртага, тоам бир сага йигаращца. Цох цув сий лакх денна мара кхы эшаденнадац.

Урдув денна саг йигарах йоалаярах лаьца дукха дувц из эггара чІоагІагІа тІаьхках летта лезар доландаь. ХІаьта а берригa теркам цу гІулакхашта тІа а бахийта ягІац комисси. Дукха да цо сагото е еза гІулакхаш. ЦІаккха бІаргкІалара балийта йиш яц кхувш боагІараш, уж зулама тІехьа ца хилийтара мел эщар де декхарийла а общественность юртара нах. Юрто баьча соцам тІа а белгалдаьд из, хІана аьлча тайп-тайпара халахетар, бохам, тайпашта юкъе цабезам лоаттабора цу хана дер дайна лелача цхьаццаболча кагийча наха а кхувш боагІараша а. Водар даь дезалхо а тІехьа дан наьнен комиссена хьатІадех оаха. Боккхийчарна хьалхашка чІоагІа тоам хетац царна бокъонца зуламa бахьанаш тахка а техка шоай воІо даьчох эхь хетийташ шоашка деча къамаьлага ладувгІа. Дукха ба тха юрта иштта оаха а, хІаьта тхога гІолла ерригача юрто а влияни а яь хІанз нийсача новкъа баьнна зІамагІа бараш, цар дезал.

ХІаьта а иштта тоІа а вийя витац оаха харцахьа ваьнар. Из гІолвоахар фу бахьан да хьож, тхоай бІаргкІалара валийтац.

ХІаьтта итт класс яьккха ваьнавар Хамхоев Муса. ДІахо дешаш, балха-така воацаш висар из цхьан юкъа. ХІаьта ховш ма дий цегІаца низ, къонал а йолаш, хьаде хІама доацаш ший лоІамагІа къона саг висача харцахьа валга. Муса а волавелар къаракъаш мела, нахаца айхраза вувла. ХьалхагІа наха вовзащ а дика лоархІаш а волча цу зІамигача сага сий дожаш латтар массанена хьалхашка. Дукха къахьийгар оаха из нийсача новкъа ваккхара. Массеххазза комиссена хьалхашка эттар из а, цун гаргара нах а. Тийра Муса. ХІаьта а тха са тензар из балха ваххалца. ХІанз совхозе слесаралла болх беш хоза нахаца товш лел. ДІахо деша ваха а мег из хІанз, хІана аьлча пайда боацача ха дІа ца ахийта низ а хургба цун.

Уж аз бувцача кхувш боагІача наха ду зуламаш тха юртара цІенденна дІадала доладеннад укх тІеххьарча хана. Кхо-биъ бутт ба тха юрта участкови милиционер воаца. — «Шоана-м Іа яха дукха эша а эшац из, — аьлар сога милице начальника, харцахьа ваьнар лоwш бац шун юртара нах. Цу дешаша тоам бу тхона. Юрташкара комиссеш зуламаш дераш юхатохара низ болаш хила еза. Из лоагІбе, хІаьта тхоай болх аьттув хургболча тайпара толбе хьожаргда тхо дІахо йодача хана.

Д. АРСАЕВ.

Наьсарен района ТІой-Юртарча комиссе председатель.

ЮРТАРЧА КЪАХЬЕГАМХОШТА

ЧІоагІа йоакхо ю Советски района культура учрежденей коллективаша юртбоахама къахьегамхой. Каст-каста хаза йиш я агитбригадай концертни коллективаш иллей пандарий оаз тайп-тайпарча боахамашка. Кхашкарча колхлошта газеташ, журналаш деш, художественни самодеятельноста концерташ увттаду. Юртбоахама къахьегамхошта из лоархІаме гІулакх деча коллективашта юкъе белгала я районни культура ЦІен коллектив. Цу культура ЦІен агитбригада балха юкъе хьинаре дакъа лоацаш ба Кх. Бисаева, А. Хубаева, Л. Джанбекова, І. Мусаева, Т. Богославская, Г. Венгеровская, кхыбараш. Кхаш леладераш салоІаш болча хана, вІалла дага а доацаш, баьхка хьаовтт агитбригада артисташ кхашка. ДІадолалу концерт. Мишта даьлар ца ховш чакхдоал сахьат. Цхьабакъда артистий дукхадаь де кхувтайп-тайпара номераш йола концерт оттаду, сакъердаме лекци еш е довзийт района юртбоахама къахьегамхой толамаш. Чаккхоал агитбригада программа. Бакъда кхыча боахамий къахьегамхой ба агитбригадага хьожаш. Цхьаккха а боахам бац культура ЦІен коллектив дІа ца кхоачаш — шозза, кхозза.

М. БИСАЕВ.

ХЬАЛХА ЛАТТА ЦЕХ

Технически прогресс сихъяра боккха лоархІам бу заводе изобретателийи рационализаторийи. ХІара ялхлагІа саг ва цар коллектива член волаш. ДІаихача пятилетке рационализатораша юкъейоалайир 2508 рационализаторски предложении 21 изобретении 883,8 эзар сома пайда а луш. Тха заводе 16 цех я. Рационализацен изобретательствая даькъе хьалха латташ я КПСС XXII-ча съезда цІерагІйола болат доаладу цех. ДІаяхача пятилетке хІара шера «Рационализацеи изобретательствам дикагІйола цех» яха цІи тийннай цунна.

Завода цехашта юкъе а, Къилбаседа Кавказе а эггара йоккхагІчарех цаІ я из. Завода болат лоаттадаь Іац из, цо кооперации планагІа мехка дукхача городашта лоаттаду болат.

Цех хІанзарча оборудованеца кийчъяь а, паччахьалкхен план кхоачашъюлургйолча кадрашца Іалашъяь а я. ХІара шера дукхагІа арахец литейщикаша продукци, дукхагІа лоаладу фасонни болат, балхашта механизаци ю, производства культура лакхъю. Цига доккха дакъа лоац цеха рационализатораша.

Масала, опокашкара лоаладаь болат хьалдаьккхачул тІехьагІа лаьттанца дІакхувсар металлически чІовгаш, холодильникаш, скрап. Уж дІа а па кхувсаш хьагулде а, производстве цунах пайда эца а беза, аьнна дош эттар. Кулгашца гулдергда уж? Из мишта дергда хьожаш бар цехе. Корадир. Рационализатораша С. П. Коваленкос, Ш. Ш. Вайстуба; В. М. Петрова, А. А. Коноплева эффективни электромагнитни сепаратор вІашагІъеллар. Цо йиш хилийтар транспортерни лента тІара лаьгача лаьттанца йола аьшка хІамаш хьакъоастае. Из бахьан долаш хІара шера цеха йиш хул 24 эзар сом кходе.

Металломодельщика Ю. Е. Володина, ший участке болх беш воаллаш, эийра машинни формовкана эшача моделей вкладышаш сиха талхаш хилар, ремонт е эзаш хилар. Уйла йир цо цу хІаман. Вкладышашта арматура тІайолла предложени оттайир. 768 сом пайда баьлар из юкъейоалаярах.

Технолога Альбина Васильевна Коноплевас эргаяьккха тоайир 9 МГР яхача насоса доалаяь клапаний коробкаш кийчъяра технологи. Из бахьан долаш цехо кходир 4795 сом ахча.

Цехе халагІчарех цхьа моттиг яр лаьттах литье хьакъоастаяри тІалета лаьтта дІадаккхари. Уж процессаш хала хиина ца Іеш, болх беча наьха къахьегама хьалашта Іаткъаш а яр. Комплекси къоастаде дезаш дар дош. Из къоастадир рационализатораша Л. А. Гафтен Ш. Ш. Вайстубеи. Литье лаьттах цІеньергІйола дробометни камераш хьайир, лаьтта дІакъоастадара балха механизаци йир. ХІанз дикка аттача баьннаб лаьтта дІадоаккхаш бу болх, лакхъеннай производства культура. Шера 30 эзар сом пайда лу цо.

Лоалаяь чархаш яха технологи эргаяьккха тоайир В. Ф. Цыганкова, цунах болх аттача баьлар. 10,8 эзар сом кходе йиш хилар. ХІаьта печникаша С. Д. Лучаниновеи М. С. Ширяевеи барабанни сушила пишко бу болх дикагІа хилийтар кирпичкаш йоттара способаш хувцарах. 1267 сом кходир. Иштта дола масалаш дукха доалале йиш я.

БархІлагІча пятилетке цехе рационализатораша хьачуелар 671 предложени. 490 рационализаторски предложении патентни а, кхыдолча технически а литература тІара хьанийца 10 изобретении юкъеяхийтар, 406,3 эзар сом пайда а боалаш. Цехе хІара пхелагІа вола саг рационализатор ва.

Болат лоаладерий творчески къахьегама уж результаташ цІаьхха хинна яц, законагІа хила йоагІаш хьахинна я. Цеха начальник нов. Гафт диспетчерски совещанешка хІара кІирагІа хьож тІаийца предложенеш мишта кхоачашъю. Уж сихагІа производствана юкъеяхийтара вІашагІтеха бригада я слесараш, сварщикаш, кхыйола профессеш йола болхлой юкъе а болаш.

Общественни организацеша цхьана денна теркам тІабохийт, технически прогресса, цехерча говзий творчествана. Ший декхараш дика кхоачашду рационализаце хьавъехьарча цеховой общественни уполномоченни Г. Г. Алешина. Ше а ва из рационализатор. Болх дика бу рационализатор А. Н. Озерец керте латтача ВОИР цеха Совета.

Рационализацеи изобретательствам хьакъехьа дика хьоккхамаш дахара гІо ду завода цехашта юкъе яьржача социалистически яхьо, цо къоастаю дикагІйола коллективаш. «Рационализацеи изобретательствам дикагІйола цех» яха цІи лу.

Іилма - технически прогресс сихъяра хьакъехьа КПСС XXIV-ча съездо кердача пятилетка хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара новкъостал ду бархІлагІча пятилетка план толамца кхоачашъяь хиларо.

Укх пятилетке хьачутела предложенеш я хала болх аттача баккхараи материалаш кхояраи тІаерзаяь. Масала, воккхагІволча мастера Р. М. Франкухина предложенегІа камерни газовой пишкий пайданера кІийле йоккхагІа яьй. Цунах шера 2980 сом пайда баьлар. Мартеновски пишк электропишкаца хувцаро йиш хулийт электроболат дукхагІа арахеца а, паччахьалкхенна 14888 сом кходе а.

Л. П. Гафт, А. А. Коноплев, С. П. Коваленко, Ш. Ш. Вайстуба юкъе болча творчески бригадас хІанз болх бу лакха давлени а йохийташ оагаярца формаш вІашка кхотаяра. Из хІама юкъедоаладаро озлангара хувцаргба формовщиккий къахьегам, хІаьта йоккха балха овсарле йола машенаш юкъейоалаяро дикка кІезигагІаа нахаца булуча боаккхаргба из болх.

Дика дІалоладаьд кердача пятилетка хьалхара шу болат лоаладераша. Цеха говзанчаша хьаченнай 102 предложени, царех 63-и цхьа изобретении производствана юкъейоалаяьй, 130 эзар сома пайда а луш. Из укх пятилетке рационализаце фонда юкъе доода дика дакъа да.

Социалистически яхь дІахо дикагІа вІаштІехьъяккхарах болча КПСС ЦК соцамо творчески дог айдаьд болат лоаладеча цехе а, бІарччача заводе а.

Шеко яц болат лоаладераш тІехьа тІайоагІача хана а технически прогрессан ийслагІча пятилетка хьалхарча шера задани ханал хьалха кхоачашъяраи тІехьа лоаттабеча къовсаме хьалхарча мугІарашка хургкилара.

В. ЛОБАНОВ.

«Красный молот» завода рационализаце, изобретательства, технически информаце бюро начальник.

КЪАХЬЕГАМА СОВГІАТАШ

Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революци хинна 54 шу дузача денна кердача толамаща накъабахара низ кхоца беш къахьегаш ба Наурски района «Россия» колхоза хьайбаш леладераш.

ДІадахача шераца нийсдича къаьстта лакха къахьегама хьокхамаш доах укх шера боахама шоллагІча шурий - товарни ферма барттайнача коллективо. БежаІуша, доаркаша дика лаккъяьй хьайбашкара йоаккха продукци.

Иштта нагахь санна, дІадахача бІарччача шера хІара беттача Іаттагара 2347 килограмм яьккха хиннаяле, укх шера бархІ бетта яьккхай 2108 килограмм шура. ХІаьта кердача пятилетка укх хьалхарча шера планагІа цхьан беттача Іаттагара яккха езар 2280 килограмм я. Из толам баьккхаб доахан кхабара, уж деттара кхыбола тІахьожам лоаттабара хьайбаш леладераша укх шера дукхагІа теркам тІабохийтандаь.

Деттача доахан продуктивность лакхъяларо ферма коллектива торо хилийтар паччахьалкхенга шура йоххара план хІара бетта тІеххоачашъе. Укх шера планагІа паччахьалкхенга 380 тонн шура йохка езаш бар ферма къахьегамхой. ХІаьта ялхайттлагІча сентябре паччахьалкхенга шура йоххара план толамца кхоачашъяьй аьнна колхоза правленега рапорт делар ферма барттайнача коллективо. Ер шу доладалалехьа планал совгІа бІаьш центнераш шура дІалургья паччахьалкхенна ферме болхлоша. Из геттера лоархІаме да.

БархІлагІча пятилетке санна лакха да доярка къахьегама ЦІеча Байракха орден лелаеча Мартиросова Евгения Кирилловнас укх шера доаха толамаш а. Боахама дояркашта юкъе яьржача яхье хьалхара моттиг а лоацаш, кхоачашдаь яьннай из укх шера хІара Іаттагара шура яккхара ше тІаийца хинна социалистически декхар.

— ХІара беттача Іаттагара укх шера юкъера лаьрхІача 2700 килограмм шура яккха социалистически декхар тІаэц аз. Из да кердача пятилетка хьалхара шу толамца чакхдаккхара са зІамига совгІат, — аьлар Евгения Кирилловнас. ХІаьта пхийттлагІча сентябре цо хІара Іаттагара яьккха шура юкъера лаьрхІача 3020 килограмм хилар. Цул совгІа укх шера планагІа 37,1 тонн шура яккха езаш хиннача 44 тонн яьккхай цо хІанале.

Евгенияс уж толамаш дахар бахьан да, из ше болх дукха безаш, къахьегамца безам болаш хилар. Кхыча доярцайла хьалха латт из балха. Балха йоккха опыт йолча цунна дика хов хьайбашка мишта хьажа еза. Ханнахьа доакъар ца луш, хий ца моладеш сона дагадоагІача хана цкъа хиннадац, — йоах ферма зоотехника Е. Смирновас. — Цул совгІа Евгенияс леладу доахан массайолча хана цІена хул. ХІаьта доахан цІена леладар, цар продуктивность лакхъяр геттара лоархІаме да.

Толамца кхоачашдаьд ше укх шера тІаийца социалистически декхараш Евгения йишас Ежимова Мария Кирилловнас а. Кердача шера хІара беттача Іаттагара юкъера лаьрхІача шиъ-ах эзар килограмм шура яккха социалистически декхар тІаийцадар Марияс. ХІаьта бархІ бетта цо хІара беттача Іаттагара яьккхар 2600 килограмм шура хилар.

Хьалхара шу дац йижараша иштта лакха толамаш а доахаш къахьега. Йоккха балха опыт Іоаьй цар, хІаьта шоай опыт боккхача безамца дІалу, дІаювц къонача дояркашта. Аларал совгІа гІулакхаца новкъостал а ду шоашкара гІо эшаш баьхкачарна.

Деррига доакъар планагІа а планал совгІа а Іалаш а даь, хІайз Іан замалахь доахан чусовпадара хьайбай помещенеш тоаеш ба къахьегамхой. Типови хьалъяь ферма кийча я. Помещенеш Іан замалахь доахан чусоцадара тоаеш дукха низ тІабахийтар колхоза гІишлошъераша. КІезига болх банзар шурий - товарни ферма коллективо ше а. Иштта бежаІуша Хасанов Мохьмадеи мотористa Белов Владимиреи шоаш тоадир помещенеш чура йинаш. Цар тоайир концентрированни доакъар чулатта склад а. Доккха новкъостал дир ферма коллектива хьайбай помещенеш тоеш пенсионераша Б. Хасанова, А. Богомилова. Хьайбаш леладерашта дукха болх болаш къаьстта хала йолча хана каст-каста новкъостал де боагІа уж ферме.

Шоай къахьегама толамаш Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революци хинна 54 шу дузача денна хетаду «Россия» колхоза хьайбаш леладераша.

М. ХАМАТХАНОВ.

ЭНЕРГЕТИКАША — ЦІЕЙНА

Октябра дезача цІейна къахьегама совгІат кийчдара къаьстта дика къахьегаш я укх шера «Грозэнерго» № 2 йолча теплоэлектроцентрала коллектив. Электроэнерги яккхара паччахьалкхен план тІеххоачаш ца еш цхьа бутт дІабахийтац цо. Ийс бетта планал совгІа цо яьккхай массехк миллион киловатт-сахьат электроэнерги иттащ эзараш гигакалорий йІовхали. Укх шера ремонт е лаьрхІа мел хиннача электрически оборудованена ремонт яь чакхъяьннай. ТЭЦ-а ерригa оборудовани Іан замалахьа болх бе кийча я.

«Социалистически яхь вІаштІехьъяккхар дІахо тоадара» бола КПСС ЦК соцам дог раьза хинна тІаийцача энергетикаша Октябре 54 шу дузача денна сийна лакхара социалистически декхараш тІаийцад. Уж декхараш толамца кхоачашдара яьржача социалистически яхье хьалха латт къахьегама ветеранаш, производства новатораш, турбинай машинисташ: А. Азиани, И. Бочкарев, Н. Бобылев, машиниста гІонча Р. Вайсович, кхы дуккхабараш а.

Х. СУРУДЖАНЦ.

СУРТА ТІА: реактивни бомбаш кхувсараш кийчъеш латт.

Б. ТРЕПЕТОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

БЕЛОРУССКИ ССР. Брестски тIапе хьалъеш йолча мемориальни ансамбла комплекса хьалхара аргIа. Комплекс - памятник коллективни турпала — халкъа-бIухочун, фашисташца латаш лийгарий сий деш оттадаьл. Цун проект оттаяьй Ленински преме лауреат скульптор Александр Павлович Кибальников керте волча авторски коллективо.

...Мемориала «Турпала-гIапе» дIачувоала моттиг. Хьачуухараш, цхи са бола седкъа санна йолча кхаьлача моттига кIалгIолла чакх а баьле, шерача аллея тIа гIолла дIатIаболх гIайгIане ваха бIухочун сурт оттош йолча монумента. Вампал скульпторана уллув хьалбагIа бIаь метр лакха титанаца кхаьла гебагIа-обелиск. Комплекса лоархIамера дакъа да «Хьогал» яха скульптура. Уж я мемориала керттера элементаш.

СУРТА ТIА: тIемахочун скульптура.

В. КУНОВА. сурт.
ТАСС фотохроника.

ФУ ДЕЛАР ХЬАЖАРО

Шоаш даххача моттиге бераштеи кхувш боагIача кагирхоштеи юкъе кхетама болх дикагIа хьан баьб хьожаш комсомольскии профсоюзнии комитетий конкурс хиннай вай республике соахк а укх шера а. Цунна юкъе дакъа лоацаш хилар 150 эзар гаргга пионери дешархой. Цу хана чухь вIашагIа техар, юхаметтаоттайир 380 спортивно-ловзара площадка, 36 берий клуб. Царех эггара кердагIа я ДОСААФ «Ракета» яха къонача летчикий клуб, къонача космонавтий клуб, «каьрдига бургац» яха клуб. «Каьрдига бургац» яхача клуба призагIа яхьашта юкъе дакъа лаьцар 12 эзар къонача спортсмено. Цу клуба членаша комсомольскии профсоюзнии организацей новкъосталца хьаьйа 90 совгIа футболах ловза моттиг.

Хьажар-конкурс дика вIаштIехьъяьккха а лерттIа а чакхъяьлар г. Грозне Ленински районе. Заводской моттигерчи комитеташа хьал а лоацаш комсомола райкомо вIашагIтехай берий 14 клуби цIаи, 32 спортивно-ловзара площадка, творчески технически балхий конкурсаш, художественни самодеятельноста фестивалаш, Iаи, ахкаи, гуйран спартакиадаш йир. Чулоацам болаши безамеи болх бу берашцеи кхелетарашцеи «Химик» культура ЦIен, «Красный молот» завода клуба берий сектораша. Цар ду улицай деза денош, тайп-тайпара ловзараш, художественни самодеятельноста коллективаш совхозашка, городал арахьарча лагерашка ух. Дукха тайп-тайпара экскурсеш яьй республике гIолла.

Берашцеи кхелетарашцеи уж баххача беча кхетама балха бокъонца йола централ хиннай г. Грозне Микрорайонашкара №№ 6, 17, 22, 21, 56 йола школаш, Назранера № 1 йола школа, г. Гудермеса № 116 йола, Горагорска юкъера школа, кхыяраш.

Хьажара-конкурса итоглаш еш облсовпрофа президиумеи комсомола обкома бюроси белгалдаьккхар школе йоацача берий учреждениеша берашца уж дахача моттиге боккха кхетама болх беш хилар. Кхувш доагIача берашца уж даххача беча балха методически меттел организационни а централ хинна дIаэттай пионерий Республикански Дворец, Октябрьски района пионерий ЦIа, Старопромысловски района пионерий ЦIа. Берий клубашта цар кийчбу массовикаш - затейникаши кружковой болх вIаштIехьбоаккха организатораши, вожатеш. Цар боккха организаторски болх бу уж даххача.

Хьажар - конкурс дика вIаштIехьъяьккха дIаяхьара меттел материально а новкъостал дир профсоюзни организацеша. Цар вIаштIехьъяьхар берий площадкаш, цIенош, клубаш, дуккха инвентарь, истола тIа ду ловзараш, хиланза даргдоаца литература. Профсоюзий ДСО физкультурни мероприятеш вIаштIехьъяхара дукха новкъостал дир предприятей физкультура комитеташа а.

Бакъда белгалдаккха деза хьажар-конкурс кхоачамбоацараш доацаш а хинна ца хилар. Дукккача профсоюзнии комсомольскии организацеша формально леладир конкурса новкъостал дара гIулакх. Цхьайолча профсоюзни комитеташа, масала, Анисимова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, «Октябрьнефть» мехкдаьттеи гази йоаккхача управлене, «Терек» фирма. чIишлош еча управлене ЖКК профкомитеташа берий цIеношкарча воспитателашта къоастадаьча цIеноех цу гIулакха пайда эцанзар. Цхьайолча цIеной управленеша йоагIаш йола терко яц берий цIеноши клубаши хиланза яргйоацача инвентараца Iалашъяра. Къаьстта из доагIа №№ 1, 2, 4, 7, йолча а кхыча а управленеех.

Облсовпрофа президиумои комсомола обкома бюроси шоай решенеца профсоюзий обкомаш, райкомаш, ФЗМК, комсомола горкомаши райкомаши декхарийла йир берашцеи кхелетарашцеи уж баххача беча кхетама балха опытах дIахо йодача хана пайда эца а цу гIулакха тIехь дола кхоачамбоацараш дIадаха а.

Хьажар - конкурс яра юкъе хьинаре болх барах ВЛКСМ ЦК Президиума сийлен грамоташ елар цхьайолча комсомольскии профсоюзнии организацешта а цар активисташта а. Царна юкъе я «Ракета» яха къонача летчикий клуб, Гудермеса комсомольски организаци, «Красный молот» завода завком, №№ 17, 21 йолча школай коллективаш, кхыяраш.

С. ЧУХАРЕНКО.

КЕРДА ОБРЯДАШИ ТРАДИЦЕШИ

ХIанз тха района культура учрежденешка кIезиг-дукха Iоаяьй керда обрядаш лелаеш хьахинна опыт. Районе къахьегама традици а хинна дIаэттад ахархой деза ди, коллективана коммунистически цIи ялар, къахьегама ветеранаш хоастабар дезделга. Къаьстта даьржад Надтеречне, Новогорске, Лакхерча Новере, Знаменске «Хьувкъама ди», «Комсаш кхеечун ди», «Хьайбаш леладечун ди» дезделга.

Уж деза денош къаьстта дукхагIа белгалдоах Надтеречни культура ЦIагIа. Уж денош дездара план йийца а йийце, чIоагIъю культура ЦIен общественни совета заседане, уж чакхдахара хьадда дола гIулакхаш белгалдоах.

Юрта боахама къахьегамхошца айхха ювзаенна ше хиларах тарра керда обрядаши деза деноши нахага дIадовзийташ я клуб. Цо уж гIулакхаш кхоачашду кхыча общественни организацешца айхха бувзам а болаш. Иштта из болх беш я Надтеречне, Братске, Знаменске культура учрежденеш а. Укхаза белгалдоаккх Советски Эскаре кагирхой гIулакх де болха ди, паспорташ далар, бер дар, саг йоалаярай маьре яхарай регистраци яр.

Июль бетта Надтеречне культура ЦIагIа милице райотдела паспортни истолаца цхьана деэдир «Со Советски Союза гражданин ва» яха ди. Цига кагийча нахаи мехкараштеи паспорташ дIаделар, кагирхоша дув биар шоаш Даьхенна, коммунизма идеалашта тешаме хургхилара.

Советски Эскаре гIулакх де болха кагирхой накъабоахаш хинна ди сакъердаме деэдир Знаменске, Надтеречне, Бено-Юрта, Братске, Гвардейске, Горагорске. Цу денна хьалхxе а кийчо яьяр клубийн культура цIенойи советаша военкоматаца, комсомола райкомаца, эскаре къонгаш болхача дашца-ноаношца цхьана.

Из ди деэдеча хьийхабар Сийлахь-боккхача Даьхен тIема юкъе дакъа лоацаш хинна нах.

Эскаре болхараша доц делар шоаш Даьхенна цIена гIулакх дергхиларах, шоай даьй, вежарий сий лакха лоаттадергхиларах.

ВIашагIкхетара торжественни дакъа чакхдаьнначул тIехьагIа, призывникашта совгIаташ делар, «Призывника ди» яха сайре йир.

Бакъда культура еррига учрежденеша дизза кхоачашдац деза денойи обрядаши бахача наха дIадовзийтарей доаржадарей гIулакх. Цу тайпарча культура учрежденей болх тоабара цIенхаштта теркам тIабахийтаб района культура отдело укх тIехьарча хана.

М. ТАРАМОВА,
Надтеречни района культура отдела инспектор.

ДЕШАРХОШТА—ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИ КХЕТАМ

МалгIабика № 6 йолча юкъерча школа хьехархоша хIара денна цIенхаштта терко ю дешархошта идейно - политически кхетам балара. Къаьстта теркам тIабохийт йоккхагIйолча классай (9-й 10-и классаш) лекторски группа балха. Цунна юкъерчар зIамагIча классашка дешабагIараштa лекцеш еш, докладаш ю. Из болх дика бу 10 «б» комсомольски классо. Дика кийчлу лекцешкеи докладашкеи Яндиев Саварбик, Нетребина Люда, Швидченко Анатолий, кхыбараш.

«Сийлахь - боккхача Даьхен тIем тIа советски халкъа карагIдаьнна денал дола гIулакх», «В. И. Ленина образ искусстве», «Нохч - ГIалгIайчен поэташа» яха а, кхыйола а докладаш яьй цар.

8—10 классай берригача дешархоша конспекташ а уттаеш Iомаду «Кагирхой союзий декхараш», «Фуд Советий Iаьдал»? «Вай газетий характерах» яха а кхыдола а В. И. Ленина балхаш. ШадахачA бIарччача дешара шера хилар ленински чтенеш, уж йолча хана дешархошта дайзар В. И. Ленина а цун соратникий а вахари цар баь революционни болхи.

ЧIоагIIа еза цу школерча дешархошта ленински урокаш. Хьехархоша еррнгача классашка занятеш дIайолаялале ю уж. Цу берригача балха итог яр 7—10 классай дешархошта школа зале яь хинна ленински урок. Дешархоша дийцар сийлахь - воккхача баьчча вахарах, ладийгIар комсомола III-ча съезде В. И. Ленина цаьча къамаьла грамзаписашка.

Берий дашца - ноаношца цхьана йоккхагIча классай дешархой «Хьай дега йIовхал наха дIалуш хье а вIоахву Iа» яха конференци хилар.

Дешархошта политически кхетам балара лоархIаме форма я хьехархоша 1—8 классашка еш йола политинформацеш, хIаьта йоккхагIча классашка дешархоша шоаш ю уж.

Бераштa дешар хьехарей кхетам баларей керттера форма я урок. Урокаш еча хана хьехархоша юкъекхувл цифраш. Масала, географе урок йолча хана хьехархоша Т. С. Лацинаси. А. А. Соутневаси бархIлагIча пятилетка итогаш тIара масалаш кхувл, ийслагIча пятилетке де дезарашца уж юст. Исторе урокаш тIа «Вай ханарча этапера антиимпериалистически къовсам», «Дунен коммунистически болам чIоагIбеча КПСС лоаца дакъа», «Социалистически рузкъанца хила деза гIулакх» яхача темаех йолча парте XXIV-ча съезда материалех пайда ийцар хьехархоша В. Ф. Мишенкоси М. М. Нашхоеви.

ХIара школа дешархошта идейно - политически кхетам балара башхалонаш бе-бе я, чулоацам цаI бале а. Хьехархоша кхоачашду хьатIаккхувча тIехьена из Коммунистически партеи Советски паччахьалкхенеи тешаме хургйолаш хьалкхеяра декхар.

А. АЛИРОЕВ,
МалгIабика горОНО инспектор.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ХАОТТАМ

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, догIа а ца делхаш, боамагIа мух а хьеккхаш ха хургья. Республике гIолла 17—22 градуси Грозне 19—21 градуси хургья.

6 октябрера деяэ 9 октябре кхаччалца цхьайолча хана кIезига догIа а делхаш ха хила мег. Температура бийсанна 5—10 градус хургья, дийнахь 14—19 градус.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ХЬАЖА, ЛАДУВГIА

5 октябрь.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10.05 — Кердадараш 10.15 — Дешархошта. Меттахьа ма яккха сийна глобус. Хьехархочун Вильнюсски цIен хора дIаоала Бельвеса кантата. Вильнюсера передача. 11.00 — «Дом с мезонином» яха художественни фильм. 12.20 — Кердадараш. 17.05 — Кердадараш. 17.15 — Поэзонхочун Медникова къамаьл. Москвера Ждановски район хьалдьярех дола дувцар. 17.35—Дешархошта. «Костер». Телевизионни пионерски сборник. 18.00 — Кердадараш. 18.05 — «Ромеои Джульеттеи» яха телевизионни фильм-балет. 18.30 — «Миллионий Ленински университет. Вай халкъа къаьара паччахьалкхе. 19.00 — «Шоана кхалнах» телевизионни журнал (гIалгIай меттала). 19.30 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 19.50 — Шоана, бераш. 20.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени 20.30 — «Ха». Информационни программа. 21.00 — Успенский. «Цкъа цхьан сарахьа». Эрсий драма Нальчикски паччахьалкхен театра спектакль. 22.35 — Киножурнал. 22.45 — Спортивни дневник. 23.15 — Кердадараш.

РАДИО

6.30 — «Юрта Iуйре» (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 7.20 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Юрта къахьегамхошта хетадаь концерт. (гIалгIай меттала). 9.15 — «Даьхен аренашка» яха передача. 9.35 — «Къонгашкара догIа музыкальни моарIалаш» яха концерт (нохчий меттала). 16.00 — Передачай программа. 16.05 —Пятилетка хьалхара шу. Промышленноста болхлошта (нохчий меттала). 16.20 — «КПСС 24-ча съезда соцамаш кхоачашде» яха корреспонденци (эрсий меттала). 16.35 — Ашараш. 16.45 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

6 октябрь

ТЕЛЕВИДЕНИ

10.05 — Кердадараш. 10.15 — Дешархошта. Берий музыкальни ансамбла концерт. Львовера передача. 10.40 — «Тенна кхоь» яха художественни фильм. 12.10 — Музыкальни киоск. Передача ю Беляева. 12.40 — Кердадараш. 16.55 — Кердадараш. 17.05 — Бераштa. Выставка буратино. 17.30 — Книжкай тика. 18.00 — Кердадараш. 18.10 — Бераштa дола мультипликационни фильм. 18.45 — Спортивни дневник. 18.55— Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала) 19.15 — Хоамаш, реклама. 19.20 — Партийни дешара системе дешара шу доладенна. 19.30 — «Ханоя Iуйре» яха телевизионни документальни фильм. 19.50 — «Юха даха ииш бац» яха художественни фильм. (шоллагIа сери). 21.00 — «Ха» Информационни программа. 21.30 — Шун письмойх дола концерт. 21.15 — Украина искусство». Телевизионни журнал. Киевера передача. 23.15 — Кердадараш.

РАДИО

6.30 —Юрта боахама знанеи школа (эрсий меттала) 6.45 — Хоамеш. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.15 — Передачай программа. 9.25 — Мехкашкеи континенташкеи гIолла» яха беседа (гIалгIай меттала). 8.40 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 9.15 — «Коммунизми ди» яха беседа. (нохчий меттала). 9.30 — «Вайна дукха еза Даьхе» яхача иллей концерт. (эрсий меттала) 16.00— Передачай программа. 16.05 — «Социалистически яхьа керттера дар — из хIама хьалеш хилар» яха беседа (гIалгIай меттала) 16.20 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 16.35 — Пятилетка боаха гIа. Промышленноста болхлошта (гIалгIай меттала) .18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 16.50 — «Кердаца дешара шера хьалхара итогаш» яха корреспонденци. (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

Социализма мехкашка

АТЛАНТИКА КАРАЕРЗАЮ «ЛОТА»

ВАРШАВА. (АПН соб. корр.) Польшанен КъилбаседA Америкаен юкъе транспорт дуккхача шерашка Атлантике гIолла лийннай. Укхаза лелаш дар «Баторий» яха теплоход. Дукха ха йоаццаш из хийшар «Стефан Баторий» яхача цун дикагIдолча вай ханарча кема. «Жиче Варшави» яхачо хоам беш махиллара, цхьан паччахьалкхера вокх паччахьалкхе ваха йиш хургья кердача трансконтинентальни трассе гIолла лелара ПНР-ас СССР-е ийцача «ИЛ-62» яхача самолетаца. Из Варшавера Чикаго, Нью-Йорке, хIаьта иштта Монреале ухаргья. Из деш «Лот» — польски авиатранспортни компани — накъаяргья Малхбузен Европа цхьадолча мехкий транзитни пассажирашта а.

Советски лайнер геттара дика хилар белгалдоаккхаш, газето йоах из комфортабельни, гаьнна йохалуш я, хIаьта эггара чоалхане йола метеорологически ха оттарах цун эггара дикагIйолча навигационни оборудоване полет кхерам боацаш хулга Iалашду.

ИНСТИТУТА ПРОФИЛЬ — ИНТЕГРАЦИ

СОФИЯ. (АПН — «Софияпресс»). Болгаре столице йиллай социалистически экономически интеграце проблемай хьакъехьара Iилма - тохкама институт. Цун керттера декхар социалистически мехкаша вIаши леладеча боахамеи Iилма - технически гIулакхашта юкъе республика лоацача даькъаца дувзаденна дола керттера декхараш хьадда оттадар. Институте ялх специализированни секци я — интеграце, дунен халкъашта юкъерча специализаце, содружества паччахьалкхенашца цхьана беча плановой балха, товарий - ахчан отношений юкъерча проблемай, правови проблемай секци. Цул совгIа, арахьарча экономически информаце отдел вIашагIтехай.

Керда Iилма - тохкама учреждени болх беш хургья дунен социалистически система экономически проблемай Дунен халкъашта юкъерча институтацеи СЭВ мехкий къамий тохкама институтацеи айхха вIаши гIулакхаш леладеш.

«САГ — IИЛМА — ТЕХНИКА»

ПРАГА. (АПН—«Прага-пресс»). Карлови Варашка хьайиллай европейски социалистически мехкий философеи социалогеи директорий традиционни совещани. Иштта вIашагIбеттaлу социалистически мехкий вIаши гаргайола Iилма учрежденеша вIаши леладу гIулакхаш дIахо а кIоаргдара новкъостал дара. ХIанзарчо ювца оттаяь тема я «Саг —Iилма—техника». Иштта йола тема ший бахьан доацаш кержаяц: из керттера тема хургъя 1973 шера болгарски городе Варне е лерхIача XV-ча Дунен халкъашта юкъерча философски конгрессе.

РУМЫНЕ «ЙОККХА ХИМИ»

БУХАРЕСТ. (АПН соб. корр.). Химически промышленность СРР экономика кердачея сиха дегIадоагIачеи доакъоех цаI да. Городе Теляжене хIанз хьалъеш я йоккха химически комбинат Плоештереи Бразереи болх беш йола заводаш шеръеш я. Кердача пятилетке республика, «йоккха хими» керттерча даькъе дегIайоагIаргья шин лостаме — искусственни удобренеш арахецареи тайп-тайпара полимераш хьаяреи даькъе 1975 шера мехка юрта боахамга кхоачаргья 7,4 миллион тонн удобренеш. Цо йиш хулийтаргья ахархошка юккъера лаьрхIача гектара тIа 1970 шера 65 килограмм йиллача метта 200 килограмм йилла.

СРР-е химически промышленность хьахилен дегIаяи йиш хилар СССР-ен кхыча социалистически паччахьалкхенашцеи вIаши гIулакхаш а кооперировани а лелаярах. «СЭВ мехкашца леладеча гIулакхашка, — белгалдоаккх кIирагIа цкъа арадувлача «Вяца экономикес». — Советски Союзагара ийора аммиак, синтетически каучук, антибиотикаш санна дола химически продукце тайпаш арахецилга вIаштIехьдаккхара хиланза яргйоаца комплексни оборудовани».

СЕЛХАН СТУДЕНТАШ БАР УЖ...

ХАНОЙ. (АПН соб. корр.). Яйгача промышленноста ханойски институте хилар эггара хьалха арахийцача къонача 390 специалиста дипломаш дIалуш яь торжественни церемони.

Институт йиллаяр ДРВ-ана духьал ВIашагIкхийттача Штаташа фепара тIом дIаболабаьча юххье. Студенташа дийшар эвакуаце хьалача хьалашка. Аудиторешка занятеш ешше цар тоадора дохадаь наькъаш, самообороната юкъе дакъалувцар, хьувкъам чуэцача ахархошта новкъостал дора. Уж еррига халонаш хинна йоллашехь, а дешара программа толамца чакхъяьккхар. Дийша арахийцарий дипломни балхаш республике яйгача промышленноста керда доакъош дегIадахкарца ювзаеннача хьаддача проблемашта хетаяь я.

А. ВОЛОДИН.
(АПН).

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

СССР — ИНДИ

ВIаши леладеча гIулакхий керда горизонташ.

29 сентябре чакхъяьннача Инде премьер-министра Индира Ганди Советски Союзе яьча визитон цхьана яьча советско-индийски заявленеи хьаелл шин мехко вIаши леладеча гIулакхий керда этап. Шин мехка кулгалхой ханханнахьа дагабовлара лерхIаш СССР-еи Индеиеи юкъе оттадаьча машарах, доттагIалах, вIаши гIулакхаш леладарах даьча Договора кулгаш яздаьчул тIехьагIа индийски правительствана керте латтачо эггара хьалхара яь визит я из.

Визит йолча хана дунен халкъашта юкъера актуальни проблемаш ювцаш хьахьеккхар СССР-еи Индеи позицеш цхьатарра е гарга хилар, Эггара хьалхара теркам тIабахийтар Азерча хьалаи укхаза йолаш йолча кхоккама моттигаштеи. Къаьстта аьлча, геттара кхохкаденна хьал эттад Индостански ах гIайреи тIа Малхбоалеи Пакистане дукха ха йоаццаш хинна событеш бахьан долаш. Пакистана Iаьдало ца доагIаш леладу гIулакхаш бахьан долаш шоай мохк, лаьтта, боахам битанза баргбоацана, лоалахарча Инде шоашта моттиг лаханза баргбоацача оттабир миллионаш боля нах. Вокх оагIорахьа итт миллион совгIа бола нах байдда баххар бахьан долаш хьахилар Индена йола цIенхаштта проблемаш е, И. Ганде белгал мадаккхара, цу мехка социально-экономически программаш кхоачашъелга юха а эзар.

Цунга хьожаш, советскии индийскии оагIонаша вывод йир Малхбоалеи Пакистане хьахинна проблемаш политически къоастаяра тIехьа ца тетташ гIулакхаш де дезаш хилара, цу мехка халкъа лоIама дIаяха йиш йоацача бокъоний, законагIа долча хьаштий, хIаьта иштта байдда баьхка нах сихагIа а кхерам боацаш а юха цIабахара терко а еш.

Переговораш еча лоархIаме моттиг лаьцар шин мехка юкъе вIаши пайдане дола экономически, Iилма-технически, кхыдола вIаши гIулакхаш леладелга дувцаро.

И. Ганде визит толамца чакхъяларо хьайиллар Азе машари кхерамзлеи чIоагIъяра гIулакха тIехь а хIаьта иштта Инденеи СССР-ен юкъе дерригача доакъошка дIахо йодача хана вIаши леладу доттагIлен гIулакхаш дегIадоаладара а йола керда горизонташ.

ЙIАЬХЪЕННА КРИЗИС

118 мохк член болча дунен халкъашта юкъерча валютни фонда хIара шера хулаш йола совещани Вашингтоне чакхъяларо хьахьекхар капиталистически дуне оагадаь йола валютно-финансови кризис тIа-тIа дукхагIа йIаьхлургхилар. Совещани хилалехьа ВIашагIкхийттача Штаташа шоай партнераш «кийчъяро» лийрхIар кхоачашхиланзар.

Шоашта юкъе барт ца кхеташ моттигаш йоллаше а, Малхбузен Европа мехкаши Японии цхьа фронт а яь тIехьа эттар Малхбузен валютно - финансови система кегаяь дукха ха йоаццаш хинна американски гIулакхаш дIадахара. Хьалха а санна, мах лохбеннача доллара девальваци елга, резервни валюта хиларах тарра доллара лоархIам дIабаккхар, хIаьта иштта США-е кхыча мехкаша кхухьача товараш тIара доаккхача пошлинана тIатеха 10 процент дIадоаккхилга а дехаш, Вашингтоне вIашагIкхийтача финансай министраша дика кхетадайташ дIахайтар духхьала США арахьарча политика авантюристически никъ бахьан хьахинна «лазараш» дIадахара хIама дала дагалолаш шоай мехкаш ца хилар.

ВIашагIкхийттача Штатий диктата политика харцйир американцаша тIайийца гIулакхаш бе болх ца хилар лакхдалари экономически дегIаахар дIахо лаьгIдалари долча Африка, Азе, Латински Америка мехкаша а.

Иштта долча хьале цу совещане американски викалаш шоашта наькъаш леха дезаш хилар. Извож дергда яхаш камаьрша даьсса хабараш дийцар цар кхыча мехкашта. ХIаьта гIулакхата диллача американски монополей хьашташ лорадар шеко йоацаш Вашингтона керттера гIулакх дола дуккха а дараш хьадийхар шоай партнерашкара.

Обозревателашта хетачох, хетаргахь, иштта низ беш хиларо ВIашагIкхийттача Штатий партнераш царца цхьан тайпара бартебаханза баргбоацача оттаберргба. Бакъда, иштта барта бахаро моллагIа формаш тIаэцарах, дика кхетадеш да цаI: США-нен шоай вахара хьашташта зе а деш Вашингтона тIема авантюрех хьахинна экономически халонаш бахьан долаш хIама такха безам боацача кхыча капиталистически мехкаштеи юкъера вIашдухьаленаш хьахула керттереи кIоаргеи бахьанаш цу барта дIадаха могарг ца хилар.

США — ЯПОНИ: КХОХКАМ БОЛАШ БУС

Европе водаш шин сахьата Анкоридже (Аляске) сецача японски императорца Хирохитоца США президент Р. Никсон вIашагIкхетарах дунен пресса лерхI ира этта американо-японски вIашдухьаленаш кIаьдъе е общественностага (эггара хьалхарча аргIана японски чунга) уж кIаьдлуш санна хетадалийта гIертилга. Информационни агентствашеи газеташеи беча хоамах, Никсонали Хирохитоли совгIа США паччахьалкхен секретара Роджерсеи кхыча мехкашцарча гIулакхий японски министра Фикудаси дакъа а лоацаш, Анкоридже даьча къамаьлий керттера темаш яр шин мехка юкъера политически экономически вIашдухьаленаш, хIаьта иштта Никсон Пекине гIоргхилар а. Ший японски союзникаца из Пекине гIоргхилара хьакъе дага ца валар новкъа даьннад Токиорча наха.

ВIашагIкхийттача шин мехка юкъерча отношенешка «кхохкаденна хьал оттар» белгалдаьккхар американски а хIаьта иштта японски а кепайоазоно. «Американски доллар лорадеш» чрезвычайни гIулакхаш дарах эггара чIоагIагIа холуш хIама кхийттай Японена—из США керттера торгови партнер хиларах тарра.

Хьокхаме да, Аляске вIашагIкхета массехк ди хьалха мара американо - японски «текстильни тIом» юхаболабарахи нагахьа санна Токиос ше раьза а хинна океанал дехьа ухийтача текстильни изделей экспорт лаьгI ца йой текстильни импорта доккха дакъа тIатохаргда, яхаш кхерам тIа а тувсаш. КIайча цIено Японега яьча кердача ультиматумахи йола сведенеш гуча ца ялар. Бакъда американски диктато яхар де тийац Японес. 30 сентябре «Вашингтон пост» яхача газето яздеш махиллара, США цхьа хIама яккха гIерташ хиларо «цец а боах, эгIаз а бут» японски гIозарашка.

Гаьнна хьалха хIама кхетадеш болча японски политикашеи комментаторашеи тIа-тIа чIоагIа гIеттаду Японе США-царча «къаьстта йолча отношенешка» цIаькха хьажа везаш хиларах дола дош. Японски экономика дегIайоалаяра кхерам тIатувса а мехка керттерча хьашташта духьал йола а Вашингтонагахьа ерзаяь цхьан оагIорахьа ориентаци тIа ца эцара пайдане йола дикка аргументаш йоалаю цар. Цу еррнгача фактaшка диллача хала да Анкоридже вIашагIкхийттача Никсонаи Хирохитонеи шин мехка юкъера тIа-тIа ирлуш йола вIашдухьаленаш кIаьдъе мегар эла.

В. СЕРОВ,
И. АБЛАМОВ,
И. ЛАПИЦКИЙ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051. Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.— 3-39-11; бехктоккхами секретара — 3-34-38, партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-51, 364051, ул Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны; редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84

СФ05217.

Заказ № 9143.